NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 203 | Łódź, Poniedziałek, 31 Sierpnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מאנטאג פ' הבא י"ג אלול תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

אויבערשטער אראבישער ראט

אנגענומען די פערמיטלונג פון נורי-פאשא

דער טעראר און שטרייק וועט דערווייל נישט אפגעשטעלט ווערען

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אויבערשטער אראבישער ראט האט היינט אנגענומען בעשלוסען, וועלכע קענען ברענגען אנ'איבערברוך אין דער גאנצער לאגע פון ארץ ישראל.

דער אויבערשטער ראט האט אנגענומען די פערמיטלונג פון אויסערן-מיניסטער פון איראק נורי-פאשא און אנגעהויבען א קארעספאנדענץ מיט דער רעגירונג אויפן יסוד פון די פארשלא-גען, וועלכע ער האט געמאכט.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען פארטצו-זעצען דעם שטרייק מיט דער גאנצער ריק-זיכטלאזיגקייט ביז די אונטערהאנדלונגען ווע-לען פערענדיגט ווערען.

נורי-פאשא איז אפגעפאהרען דורך אלעק-סאנדריא קיין סטאמבול און וועט צוריקקומען קיין ארץ ישראל אין צוויי וואכען ארום. דער אויבערשטער אראבישער ראט האט בעקומען א בריף פון דער טעראריסטען - ארגאניזאציע, אז זי וועט נישט אפשטעלען די אקציע ביז די אראבישע פאדערונגען וועלען נישט נאכגעגע-בען ווערען.

ווידער א יודישער קרבן

אראבער דערשאסען א יוד מיט דום-דום-קוילען

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

דער היינטיגער טאג האט ווידער געברענגט א יודישען קרבן, וועלכער איז אומגעקומען דורך אראבישע רוצחים. אויפן וועג צווישען תל-אביב און פתח-תקוה איז דערשאסען געווארען פון א בעהעלטעניש דורך אראבישע טעראריסטען דער 32-יעהריגער יוסף אבנר. אבנר איז דער-שאסען געווארען מיט דום-דום קוילען. אויף דעם זעלבען וועג זענען לייכט פערוואונדעט געווארען 3 יודישע פאסאזשירען, וועלכע זע-נען געפאהרען מיט אן אויטאבוס.

ווירטשאפטס-ראט אין ארץ-ישראל

וועט מיטארבייטען מיט דער עקזעקוטיוו אין ווירטשאפטליכע פראגען

היינט ענדיגט זיך די סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט

ציריך, 30 (ספ. טעל.)

אין דער אפוועזענהייט פון פראפ. וויצמאן, בן-גוריון, וועלכע זענען אפגעפאהרען קיין לאנדאן, איז פארגעקומען א פלענארע זיצונג פון אקציאנס - קאמיטעט. ס'איז אנגענומען גע-ווארען דער בודזשעט אין דער הויך פון 327 טויזענד פונט. דעם בודזשעט האט רעפערירט דער פארזיצער פו דער ווירטשאפטס-קאמיסיע זופאייזען פון פראג. אלע פארשלאגען פון דער קאמיסיע זענען איינשטימיג אנגענומען געווא-רען. צווישען די פארשלאגען געפינט זיך איי-נער, וועלכע בעלאסטעט צו שאפען א ווירט-שאפטס-ראט מיט אפטיילונגען אין תל-אביב, ירושלים און חיפה. דער צ. ק פון ווירטשאפטס ראט זאל מיטארבייטען מיט דער עקזעקוטיוו אין ווירטשאפטליכע פראגען.

אויף דער אוונט - זיצונג האט יצחק גרינ-בוים געהאלטען א רעפעראט וועגען ארבייטס-פראבלעמען אין ארץ ישראל און האנדעלט וועגען קרן-היסוד.

גלייכצייטיג מיט דער פלענארער זיצונג איז פארגעקומען די זיצונג פון דער פאליטישער קא-מיסיע, וועלכע ארבייט אויס די פרטים צום מא-ניפעסט, וועלכע דארף פערעפענטליכט ווערען צום יודישען פאלק.

ס'ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען ווע-גען צוזאמענשטעל פון דער פערמאנענטער פא-ליטישער קאמיסיע, וועלכע דארף צוזאמענ-ארבייטען מיטן עקזעקוטיוו און בילדען דעם קליינעם אקציאנס - קאמיטעט.

די סעסיע פון אקציאנס - קאמיטעט ענדיגט זיך מאנטאג נאכמיטאג.

—*×*—

אנפאלען אויף יודישע קאלאניעס

דורך בעוואפענטע אראבישע באנדע

ירושלים, 30 (יט"א טעלעגראפיש)

אנ'אראבישע בעוואפענטע באנדע איז היינט בעפאלען די קאלאניע תל חיניה (?). די קאלאניסטען האבען נאך א שלאכט אפגעשלא-גען די אנפאלער. פיל אראבער זענען דערהרג'-עט געווארען, צווישען זיי אויך דער אנפיהרער פון דער באנדע.

בעוואפענטע אראבער - באנדעס האבען אויך אנגעגריפען די קאלאניעס אין שרון. די קאלאניסטען מיט דער הילף פון דער פאליציי האבען פערטריבען די אראבער.

די אויספיהר-תקנות צום שחיטה-געזעץ

זאלען ענטהאלטען בעגרענצונגען אויך פאר דער עופות-שחיטה

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

ווי בעקאנט, יועט די נאהענטסטע טעג ערשיינען א פעראָרדנונג פון אגראר־מיניסטער ו"ה און פון האנדעלס־מיניסטעריום מיט די אויספיהר־תקנות צום שחיטה־געזעץ, וועלכעס געהט אריין אין קראפט דעם 1 יאנואר 1937, ווי מען רעכענט ענטהאלטען אין זיך די אויספיהר־תקנות בעגרענצונגען אויך בנוגע דער עופות־שחיטה, הגם אין געזעץ וואס איז אנגענומען געווארען דורכ'ן סיים און סענאט ווערט די עופות־שחיטה אינגאנצען נישט בעריהרט, אין די מאסגעבענדע פאקטארען האט מען מורא, אז יודען וועלען איבערגעהען צו עסען עופות־פלייש וואס קען ברענגען שאדען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז פארגעקומען א זיצונג פון די עופות־הענדלער צוזאמען מיט פאר־שטעהער פון דער פראווינץ יועגען אננעהמען אנ'־אקציע נישט צו דערלאזען צו בעגרעניצען מיט עפ"ס די עופות־שחיטה, אויך דער שחיטה־קאמיטעט ביי דער ווארשאווער קהלה האט אנגענומען אנ'אקציע געגענצווווירקען, וועלכע ס'איז בעגרענצונג אין דער עופות־שחיטה.

מוסאליני גיט אנ'ארימען יודישען סטודענט

די מעגליכקייט ווייטער צו שטודירען

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

מיט א צייט צוריק האט דער ארימער יודי-שער סטודענט פון ווארשא אריה יעקב בארטש געווענדעט זיך מיט א בריף צו מוסאליני, אין וועל-כער בארטש שרייבט, אז ער איז ארים און קען נישט ווייטער ענדיגען זיין שטודיום, ער בעט דער־יבער הילף פון מוסאלינין.

נעכטען האט בארטש בעקומען אנ'ענטפער פון מוסאליניס סעקרעטאר, אין וועלכער ער טיילט מיט אז דער שעף פון דער איטאליענישער רעגירונג לעגט פאר דעם סטודענט צו קומען קיין איטאל-יען, וואו ער יועט בעקומען פולען אויסהאלט און וועט זיך לערנען אין איינעם פון די איטאליענישע אוניווערזיטעטען אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג.

הזכרה

מארגען, דינסטאג, דעם 1-טען סעפטעמבער ד. י. 12 א זייגער מיטאג צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער ליבסטע

ב"ע

פראניא ליפקינד

וועט אויפ'ן בית החיים פארקומען א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה, וועגען וואס עס טיילען מיט

מאז, זוהן און פאמיליע.

בריטישער פלאט-מיניסטער קומט קיין חיפה

ירושלים, 30 (יט"א טעל.)

קיין חיפה קומט מיט א בעזוך דער בריטישער פלאט־מיניסטער סעמיועל האאר, דער מיניסטער מאכט איצט אנ'אינספעקציע אויפ'ן מיטעל־לענדי שען ים און וועט אויך אפטרעטען אין חיפה, דעם דאזיגען וויזיט גיט מען נישט צו קיין פאליטישע בעדייטונג

הרב דושינסקי ביים הויך-קאמיסאר

ירושלים, 30 (יט"א טעל.)

דער אגודה־רב הרב דושינסקי איז היינט אויפ גענומען געווארען דורך דעם הויך־קאמיסאר וואו־קאפ.

—*※*—

וועגען וואס זיי האבען גערעדט

וויסען נאר הארטי און מיקלאס

וויען, 30 (ספ. טעל.)

דער אפיציעלער קאמוניקאט וועגען דער בעגעגעניש פון אונגארישען רעגענט הארטי מיט דעם עסטרייכישען פרעזידענט מיקלאס טיילט מיט, אז דאס געשפרעך האט געדויערט אנדערהאלבען שעה און איז געווען זעהר הארציג. וועגען וואס מ'האט גערעדט שווייגט דער קאמוניקאט.

א קהלה-פרעזעס געשטארבען

בעת'ן האלטען א וואהל-רעדע

ווארשא, 30 (טעלעפאניש)

אין שטעטעל ראשקאוו נישט ווייט פון ווא־רשא, האט דער דארטיגער קהלה־פרעזעס מילשטיין געהאלטען א רעדע פון דער טריבונע מכח די קהלה־וואהלען, וועלכע קומען פאר דארט אין שטעטעל, אין מיטען דער רעדע האט מילשטיין בע־קומען א הארץ־אטאק און געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

גען. רידז-שמיגלי אין פאריז
איז ענטוזיאסטיש אויפגענומען געווארען

ש ט ר א ס ב ו ר ג, 30 (ספ. טעל.)

8 מיט 45 אין דערפריה איז דא אנגעקומען דער גענעראל־אינספעקטאר פון די בעוואפנטע כוחות גען. רידז־שמיגלי, אויפ'ן באהן־הויף האבען איהם בעגריסט דער פראנצויזישער גענעראל קאטרו, דער פרעפעקט פון מילהד, דער פוילישער מיליטער־אטאשע ביי דער פאריזער אמבאסאדע פולק. פיזא, גענעראל־קאנסול אין שטראסבורג לעכאווסקי און דעלעגאציעס פון דער פוילישער קאלאניע, א פויליש מיידעל האט דעם גאסט דערלאנגט בלומען, דאן איז דער גען. רידז־שמיגלי ווייטער געפאהרען קיין בעלפארט

די אפיציעלע בעגריסונג פאר גען. רידז־שמיגלי איז פארגעקומען אין בעלפארט, וואו ס'האבען איהם ערווארט א פארשטעהער פון גען. גאמעלען, גען. ראדיאס, גען. בלאטאר, 9 מיט 50 מינוט איז ביי ענטוזיאסטישע אויסגעשרייען פון פובליקום, גען. רידז־שמיגלי אפגעפאהרען קיין פאריז.

קיין פאריז איז דער גאסט צוזאמען מיט'ן שעף פון גען. שטאב גען. סטאכעוויטש און פולק. סמז׳עלעצקי אנגעקומען 2 א זייגער קיין פאריז. ווערענדיג אויפ'ן באהן־הויף בעגריסט דורך גען. גאמעלען, קריגס־מיניסטער דאלאדיע, א פארשטעהער פון מלוכה־פרעזידענט לעברון, א פארשטעהער פון אויסערן־מיניסטער און פיל הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר לוקאשעוויטש בראש, פאר'ן באהן־הויף זענען געשטאנען אויסגעשטעלט פוילישע דעלעגאציעס און פערשידענע פראנצויזישע מיליטער־אפטיילונגען דער ארקעסטער האט געשפילט דעם פוילישען הימן און די מארסעליעזע.

דער גען. רידז־שמיגלי איז דאן אפגעפאהרען אין די צוגעגרייטע אפארטאמענטען.

5 א זייגער נאכמיטאג האט גען. רידז־שמיגלי געמאכט אנ'אויפנאהמע פאר די פארשטעהער פון די פוילישע געזעלשאפטען.

די גאנצע פרעסע האט ענטוזיאסטיש אויפגענומען דעם וויזיט פון גען. רידז־שמיגלי, אפילו די קאמוניסטישע הומאניטע בעציהט זיך פאזיטיוו צו דער וויזיט.

* * *

פ א ר י ז. 30 (ספ. טעל.)

גען. רידז־שמיגלי האט געלעגט א קראנץ אויפ'ן קבר פון אומבעקאנטען זעלנער, נאכמיטאג האט ער וויזיטירט דעם גען. גאמעלען און אין דורך איהם רעוויזיטירט געווארען

ארעסטירט א דייטשען יוד פאר שמוגלען וואלוטע

וו י ע ל ו ן, 30 (ספ. טעל.)

דא איז ארעסטירט געווארען דער דייטשער בירגער בערעק קאמפינסקי, וועלכער האט געווא[...] איבערשמוגלען קיין דייטשלאנד 4000 זל.

נייע רומענישע רעגירונג
וועט אונטערדריקען אונרוהען און עקםצעסען

ב ו ק א ר ע ש ט, 30 (ספ. טעל.)

די נייע רומענישע רעגירונג האט אפגעגעב[...] 1 ביינאכט די שבועה פאר קעניג. פרויסגעהע[...] פון שלאס האט דער פרעמיער טאטארעסקי [...] קלערט די פרעסע־פארשטעהער, אז די איצט[...] רעגירונג וועט באלד אין אנהויב אונטערדריק[...] יעדע מין אונרוהען און עקסצעסען.

דער אינטערנאצ. באלאנען־קאנקורס
האט זיך נעכטען אנגעהויבען אין ווארשא

ו א ר ש א, 30 (טעלעפאניש)

היינט איז אויפ'ן מאקאטאווער פליה־פלאץ פייערליך געעפענט געווארען דער 24־טער אינטערנאציאנאלער קאנקורס פון באלאנען וועגען בעכער אויפ'ן נאמען פון גארדאן־בענעט.

פאר'ן עפענען דעם קאנקורס איז אויפ'ן פליה־פלאץ געקומען דער סענאט־מארשאלעק פריסטאר, קאמוניקאציע־מיניסטער, אגראר־מיניסטער און אנדערע הויכגעשטעלטע פערזענליכקייטען. דער פלאץ איז געווען איבערפול מיט צעהנדליגער טויזענדער מענשען.

האלב 5 איז אנגעקומען דער מלוכה־פרעזידענט. דעם קאנקורס האט געעפענט אין נאמען פון דער רעגירונג דער קאמוניקאציע־מיניסטער אולריך. דאן זענען אפגעפלויגען פאלגענדע באלאנען: פראנקרייך, בעלגיען, דייטשלאנד, שווייץ און פוילען.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער · שוועכע־בע
האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוועט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr. med.
Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער. סיפילים און הויט־קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
האט זיך איבערציגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

Z intencji zaślubin
p Sall Hauptmanówny
z panem
Jakóbem Kuperbergiem
życzy wiele szczęścia i różowej przyszłości.
Andzia Klin.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
„Siła i Światło"
פון וו. קרוקאווסקי.
פאלודניאווא 23, טעל. 139-32
נעמט אן אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט ווי אויך סיגנאליזאציעס. קויפט גענוצטע מאטארען און פערקויפט אלע ארט מאטארען און דינאמא־מאשינען צו ביליגע פרייזען.
ספעציעלע ווארקשטעל פון מאטארען־רעפעראטור / שנעל, פינקטליך און רעעל.

גערענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילינער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
גרעסטע פראנט II שטאק.

קוראטאריום פון ד[...]
בארא[כאוו]־ש[...]
אין לאדז, פל. קאשטשעלני 4
ס'איז נאך פאראן א בעגרעניצטע [...]
צאהל פלעצער אין דער 1־טער [...] פון דער בארכאוו־שול.
איינשרייבונגען יעדען טאג פון 9 ביז 1 בייטאג אין לאקאל פון דער פלאץ קאשטשעלני 4
קינדער ווערען אנגענומ[ען] פון 6 יאהר אן.
ביים איינשרייבען דארף מען מיטנ[עמען] די מעטריקע און פאקען־שיין.

ד"ר מעד.
ד. ראזענצווי[ג]
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אוראלאג
האט זיך איבערגעציגען אויף
[Pio]trkowska 121, tel. 139-88
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער־שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

ווייכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעפ[ארבט]
מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

5 זל. א טאג | 5 זל. א טאג
פענסיאנאט
„NICEA"
אין קאלומנא
3 קראקאווסקא 3
נעמט אן געסט. טעגליך 6 מאל שפייזען.
שטרענג כשר
שנעלע און סאלידע בעדינונג.
ערשטקלאסיגע קוך. אויך דיעטישע.
5 מארגעס פענסיאנס וואלד.
אינפארמאציעס אין לאדז:
ביי ר' חיים ווערדיגער,
אנדזשעיא 5, טעל. 215-24.
בעמערקונג: די געסט ווערען אפגעהיטעט בט דער באהן.

Dr. med.
GOLDBERG
ספעציאליסט פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
[Śro]dmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 [...]

Dr.
L. Suchowczycki
כירורג
GDANSKA 11, tel. 123-47
(רוג 11־טער ליסטאפאד)
צוריקגעקעהרט
און נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

הילף און רפואה פאר ברוך־קראנקע

רופטורען) אויף כוליווינקעל, נאפעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערהרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט־פיס.
דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען ביטער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל־אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקרימונגען, פערקרימטע פלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט־פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט־פיס (סאלאן־ארבייט).
ביים ארבאלאזען זיך פון מאגען, קישקעס, נעבירט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד
דער אמת'ער בעריהמטער אין גאנץ פוילען פון אוניווער־זיטעטס־פראפעסארען אנערקענט
ספעציאליסט
Ortoped **NATAN RAPAPORT**
מיט 30־יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אווענד
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

אויערען, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש פון 9-2 און פון 4-8 אווענט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־ קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערלייאטאגראפיעס

Dr. med.
[J.] JAKOBSON
כירורג
[ביי]נער־כירורג־ספעציאליסט
[Ul]a Sterlinga 22
[Now]a-Targowa) tel. 174-42.

Dr. **I. Piechowicz**
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79
נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו

Lekarz-Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגער־זשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Lekarz-Dentysta
KACZANOWSKI
נעהמט אן אין אמבולאטאריום פון געז. „לינת המשמרים"
פילסודסקיעגא 21, טעל. [...]
אין די שעה'ן פון 9-11 פריה און פון 5—9 אווענד.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
מעגליך פאקען־שטעלען מיט פרישע קראוויאנקע.

[M]ed. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער־ קראנקהייטען
6. שערפיצן 37 בענעדיק[טא]
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ

רעגירונגס-מיליטער זיגט

אויף אלע פראנטען פון שפאנישען בירגער-קריג

מאדריד ווערט גוט פערטיידיגט

מאדריד, 30 (ספ. טעל.)
לויט ידיעות פון רעגירונגס - קוועלען שטעלט זיך די לאגע אויפן פראנט פאר אויף פאלגענדען אופן: דאס רעגירונגס - מיליטער האט אפגעהאלטען א גרויסען זיג אין דער פראווינץ הועסקא, די אויפשטענדיגע האבען גע- האט גרויסע פערלוסטען אין מענשען און קריגס מאטעריאל.
די פאלקס - מיליץ האט פערנומען וויכטי- גע פאזיציעס אין דער געגענד פון טאנסאנדער.
די געגענד איבער 30 קלמ. פון טאלאסא), וואו ס'געפינט זיך די געוועהר-פאבריק, איז נעכטען באמבארדירט געווארען דורך רעגי- רונגס-עראפלאנען, ס'זענען פארהאן פיל מענש ליכע קרבנות.
אין עסטראמאדורא קומען פאר פערביטער טע קאמפען, די אויפשטענדיגע האבען אויף דעם אפשניט געזאמעלט זייערע בעסטע כוחות. אלע זייערע אנגריפען זענען אבער אפגעשלא- גען געווארען.
אין אנדאלוזיען, אוסטוריא און גואיפוז- קאא קומען פאר פערביטערטע קאמפען, וועל- כע זענען זיגרייך פארן רעגירונגס-מיליטער.
וועגען דער לופט - באמבארדירונג פון מאד ריד, מעלדעט לער קאמוניקאט, אז די אויפ- שטענדיגע אליין ווייסען, אז זיי קענען נישט ברענגען קיין גרויסע היזקות דורך דער באמ- בארדירונג, זיי ווילען אבער מאראליש ווירקען אויף דער ציוויל בעפעלקערונג. מאדריד ווערט געשיצט און האט פאר גארנישט קיין מורא.
פון בארצעלאנא מעלדעט מען, אז דאס רע- גירונגס - מיליטער האט פערנומען אפרעס 6 קי- לאמעטער פון הועסקא.
אויף דער אינזעל מאיארקי ווערט פארטגע- זעצט די זיגרייכע אפענזיווע פון רעגירונגס- מיליטער. די רעגירונגס - עראפלאנען האבען באמבארדירט סעווילא, קארדאבא און קאקע- רעס.
אין מאדריד האט מען איבערגענומען א דע- פעשע פון קארדאבא, וועלכע בעשטעטיגט, אז אין קארדאבא איז פארגעקומען א בונט געגען די אויפשטענדיגע.

פאריז, 30 (ספ. טעל.)
האוואס מעלדעט פון טאנזשער, די אויפ- שטענדיגע מאכט פון שפאניש מאראקא האט זיך געווענדעט מיט אנ'אפעל צו דער שפאני- שער, מוזולמענישער און יודישער בעפעלקע- רונג וועגען אפגעבען די אויסלענדישע דעווי- זען, וועלכע זענען איינצוקויפען געוועהר אין אויסלאנד.
נאך דעם אפעל האט די מאדרידער רעגי- רונג ארויסגעגעבען א קאמוניקאט, אז זי בע- זיצט 20 מיליארד פראנק אין גאלד.

מאדריד, 30 (ספ. טעל.)
דאס רעגירונגס - מיליטער האט זיך גע- רוקט מיט 16 קילאמעטער פון סיגוענצא צו קארבאטאנא.

פאריז, 30 (ספ. טעל.)
די קאנפערענץ, וועלכע דארף מילדערן די אכזריות'ן פון שפאנישען בירגער-קריג האט גע קומען ווידער אמאל היינטיגען זונטאג.

פאריז, 30 (ספ. טעל.)
די שפאנישע אמבאסאדע אין פאריז ליי- קענט, אז אויף דער פערזאמלונג פון דיפלאמא- טישען קארפוס, אויף וועלכער ס'איז בעטראכט קעווארען די פראגע פון מילדערן די מלחמה- אכזריות'ן פון שפאנישען בירגער-קריג האט גע- זאלט אנוועזענד זיין א פארשטעהער פון דער מאדרידער רעגירונג.

מאסקווע, 30 (ספ. טעל.)
דער קאמיסאריאט פאר אויסערן-האנדעל האט ארויסגעגעבען א פערבאט צו שיקען אדער אדורכצולאזען דורך דער רוסישער טעריטא- ריע געוועהר, אמוניצע, קריגס - מאטעריאל שיפען און עראפלאנען קיין שפאניען.

די אויפשטענדיגע הערצעלעך

וועגען דער באמבארדירונג פון מאדריד

בורגאס, 30 (ספ. טעל.)
לויט ידיעות פון אויפשטענדיגע קוועלען, זעהט די סיטואציע אויפן פראנט אויס אויף פאלגענדען אופן: אין דער פראווינץ גואיפוז- קאא האבען די אויפשטענדיגע פערנומען די שטאט בעלקאאין, צונעמענדיג 2 הארמאטען, 2 קוילען - ווארפער און פיל אמוניציע.
די אויפשטענדיגע עראפלאנען האבען די לעצטע נאכט באמבארדירט דאס קריגס - מי- ניסטעריום, דעם צפון-וואקזאל און דעם פליה- פלאץ אין מאדריד.
דאס אויפשטענדיגע מיליטער, וועלכע פער- טיידיגט מאדריד, האט געמאכט אנגריפען אויפן וועג קיין סאנטאנדער.
די שול-שיף פון קריגס-פלאט „גאלאטע“ איז געקומען אין פארט פערראל און זיך אונטער געגעבען די אויפשטענדיגע.
די רעגירונגס-קרייצער שיף „מיגול סער- וואנטעס“ איז דורך א באמבע בעשעדיגט גע- ווארען.
אין קאמף הינטער קאמפילא זענען געפא- לען 60 רעגירונגס - זעלנער צוזאמען מיט דעם אנפיהרער, דעם בעקאנטען קאמוניסט סאנטשא ווילווי. מצד די אויפשטענדיגע איז געפאלען א מאיאר, פארוטשניק און 6 זעלנער.
די אפענזיווע פון די אויפשטענדיגע אין אסטוריען און אראגאווען דויערט ווייטער. דאס אויפשטענדיגע מיליטער געפינט זיך 1 קילא- מעטער פון אירון, די אפעראציעס אויף סאן- סעבאסטיאן זענען בעשווערט צוליבן נעבעל

הענדיי, 30 (ספ. טעל.)
אירון ווערט ווייטער באמבארדירט דורך די אויפשטענדיגע. ס'איז אויך באמבארדירט גע ווארען די שטאט פאמפעלונא.

גרויסע ארעסטען אין רוסלאנד

נארוועגישע רעגירונג וועגען רוסישען פערלאנג צו בעזייטיגען טראצקי'ן

פאריז, 30 (ספ. טעל.)
„האוואס“ מעלדעט פון מאסקווע: דא ווערען אפגעלייקענט די ידיעות וועגען ארעסטירען דעם האנדעלס-פארשטעהער פון סאוויעטען-פערבאנד אין לאנדאן, אזשערסקי, וועלכער איז לעצטענס ארויס געראפען געווארען קיין לאנדאן.
ס'דויערט ווייטער דער ארעסט פון בעאמטע אין מאסקווע און אויף דער פראווינץ, וועלכע האבען געהערט צו דער טראצקיסטישער אפאזיציע. די צאהל ארעסטירטע איז זעהר גרויס.

אסלא, 30 (ספ. טעל.)
דער סאוויעטישער ארויסרוף וועגען ארויס- שיקען טראצקין פון נארוועגיען וועט אויסגעפארשט ווערען דורך דעם מיניסטארען-ראט, דערווייל גי- בען נישט די נארוועגישע מיניסטארען קיין שום ערקלעהרונגען.

פאריז, 30 (ספ. טעל.)
„האוואס“ מעלדעט פון מאסקווא: פון האגאן (150 קיל. פון מאסקווע) מעלדעט מען, אז די זעל- נער פון דארטיגען גארניזאן, וועלכע זענען ארויס- געשיקט געווארען, כדי צו העלפען ביים לעשען די טארף-פעלדער. האבען זיך צובונטעוועט, דער בונט איז גלייך איינגעלאשען געווארען, די שריפה פון די טארף-פעלדער נעבען האזאן האט געמאכט גרויסע היזקות און פיל מענשען זענען אומגעקומען.

פאריז, 30 (ספ. טעל.)
האוואס-אגענטור מעלדעט פון מאסקווע: פון געוויסע אוקראינישע געגענדען סיגנאליזירט מען אונ רוהען צווישען די פויערים, דאס מיליטער האט בעקומען זעהר שארפע אינסטרוקציעס.

יאפאנער ארעסטירען די רוסען אין מאנדזשוריען

און קאלאניזירען דארט יאפאנישע פויערים

מאסקווע, 30 (ספ. טעל.)
די „טאס“ אגענטור מעלדעט פון כאבאראווסק, אז אין דער לעצטער צייט פיהרען די יאפאנער אדורך ארעסטען און עקזעקוציעס צווישען די ווייס גווארדיעצעס אין מאנדזשוריען, פריהער האבען זיך די רוסען דארט בעזעצט אויף דער גוטער ערד, איצט נעהמען די אפאנער אוועק ביי זיי די ערד און קאלאניזירען יאפאנער, מ'האט שוין גע זאלט דארט ארעסטירען עטליכע הונדערט ווייס- גווארדיעצעס, וועלכע זענען אמאל אויסגענוצט געווארען דורך די יאפאנער פאר אנטי-סאוויעטישער טעטיגקייט.

סאוויעטישע פליהער

פליהען פון לאס-אנזשעלאס קיין מאסקווע

מאסקווע, 30 (ספ. טעל.)
די סאוויעטישע פליהער לעוואניעווסקי און לעווטשעקא, וועלכע פליהען פון לאס אנשעלאס קיין מאסקווע האבען זיך אראפגעלאזען אין קולון, פון וואנען זיי פליהען קיין יאטוטסק.

געגען ראסען-בלאף

שטים פון אנ'אונגארישען געלעהרטען

בודאפעשט (יט"א) אויף דער זומער-אוני- ווערזיטעט אין דעברעטשין האט דער רעקטאר פון דער בודאפעשטער אוניווערזיטעט, פראפ. יוליוס קארניס, א בעדייטענדער קולטור-פאלי- טיקער, געהאלטען א פארטראג וועגען „ראסען און פעלקער“ דער געלעהרטער האט אויסגע- פיהרט צוו. אנד.:
די היינטיגע נאציעס זענען מעהר נישט קיין ראסען, ווי אין דער צייט פון אורמענש, ווען די מענשען האבען געלעבט אין געמיינדען, וואס פלעגען זיך ראסיש נישט מישען איינע מיט די אנדערע. די נאציעס זענען היינט גייסטיגע געמיינשאפטען פון געפיהל און ווירקונג. דאס ראסענטום איז בלויז א קאמפאנענט פון דער נא- ציאנאליטעט. אבער נישט דער ראסישער אפ- שטאם, נאר דאס היסטארישע בעוואוסטזיין מאכט פון איינעם א מיטגליד פון דער אדער יע- נער נאציע. עס וואלט דעריבער געווען דער גרעסטער פעהלער, אימיצען ארויסצושטויסען פון אונגארישען לעבען דערפאר, וואס זיין נא- מען קלינגט נישט אונגאריש אדער זיין אפשטא- מונג איז א פרעמדע.

מורא'דיגער שטאד פון א ביה

(א) אויף באזארנא גאס, האט דער 36- יעהריגער יאן טראיאנאווסקי (לימאנאווסקיעגא 36) בעקומען א'א שטאך פון א ביהן, אז דאס פנים איז איהם מאמענטאל גע- שוואלען געווארען און פון יסורים האט ער פערלוירען דאס בעוואוסטזיין און איז אנידערגעפאלען אויפן טרא- טואר.
די ארויסגערופענע „גיכע הילף“ האט איהם אפגע- פיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

איבערגעפאהרען

(א) אויף רוג פולנאצנא און נאוואמיעסקא גאסען איז די 25-יעהריגע סוחרטע פראניא מיעדזשינסקא פון זעלאוו איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא. א שווער פערוואונדעטע איז זי אפגעפיהרט געווארען אין רעזערוו שפיטאל.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 93-201
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט.
זונטאג און חגאות פון 9—12.

אונזער ווארט

ריכטיג נאר אויף א העלפט

די יוגענד פון פ.פ.ס. האט ארויסגעגעבען נעכטען אנ'אפיציעלען נומער, וועלכער הייסט „די יוגענד געהט“, דער נומער ענטהאלט א גאנצע רייה פראגראמאטישע ארטיקלען פון דער פ.פ.ס.ישער יוגענד, אין איינעם פון די ארטיקלען ווערט גע- רעדט וועגען דעם פראגראם פון די ענדעקעס און מיר געפינען דארט פאלגענדע זעהר ריכטיגע אפ- שאצונג, אינ'ם ארטיקעל ווערט צ.ו. אנדערע גע- זאגט:
„דער ווילדער נאציאנאליזם, אנטיסעמיטיזם, דאס שלאגען יודען, שפילט אין פראגראם פון די ענדעקעס די וויכטיגסטע ראל, צי קען אזא פראג- ראם אנזעטיגען די ארבייטסלאזע, געבען ערד פוי- ערים, פערבעסערען די לאגע פון דעם א-בייטער- קלאס, פערזיכערען דער יוגענד א-בייט און ברויט? צי קען אזא פראגראם בעפרידיגען די אנגעוועהטיג סטע פראגע פון די ארבייטענדיגע מאסען? ניין און טויזענד מאל ניין! ווען מען וועט צושלאגען אדער פערטרייבען עטליכע טויזענד סטראגאניאר- זשעס פון די דערפער און שטעטלעך, וועלען מיליאנען ארבייטסלאזע פויערים נישט בעקומען קיין ערד, ווען מען שלאגט דעם קליינעם בייגעל- הענדלער ווערען נישט קלענער די פערדינסטען פון די אלערליי פאבריקאנטען, ווען מ'וועט איבער- קעהרען א טישעל מיט סאדא-וואסער, וועט מען נאך נישט געפינען קיין ארבייט פאר מיליאנען ארבייטסלאזע אין שטאט און אויפ'ן דארף. אזוי זעהט אויס אין ליכט פון געזונדען פערשטאנד די „ענדעקישע אידעאלאגיע“.
געוויס איז די אפשאצונג פון ענדעקישען פרא- גראם דורך דער פ.פ.סישער יוגענד א ריכטיגע, געוויס זענען די ענדעקעס נישט מעהר אויסען מיט זייער ווילדען אנטיסעמיטיזם ווי אפצוווענדן די אויפמערקזאמקייט פון די פוילישע עהרליכע מא- סען פון זייערע אמת'ער לאגע און אומעטום ארויפווארפען די שולד אויף יודען, צי דאס קלעבט זיך צום ענין אדער איינגאנצען נישט. בעווייס האט דער ענדעקישער פראגראם אין דער יודען-פראגע גארנישט צו טון מיט'ן שכל הישר און מיט לא- גיק. אבער דער אנטיסעמיטיזם איז א גוט פער- דעל, אויף וועלכער מ'קען רייטען און דערווייל נישט אראפפאלען.
ס'דוכט זיך. אז דאס וואס מיר האבען ציטירט פון דער אויסגאבע „די יוגענד געהט“ איז די ערשטע ריכטיגע אפשאצונג פון ענדעקישען וויל- דען אנטיסעמיטיזם, אבער... פון דעם ארטיקעל קען מען ארויסדרינגען, אז יודישע פאבריקאנטען וואלט נישט געווען קיין עבירה צו שלאגען...

ד.

טאג-טעגליך

גען. רידז-שמיגלי אין פאריז

נעכטען אינדערפריה איז דער הויפט-אינספעק טאר פון דער פוילישער ארמעע אנגעקומען קיין פאריז, וואו ער איז זעהר פייערליך אויפגענומען געווארען. דער דאזיגער וויזיט איז אנ'ענטפער אויף דעם וויזיט פון גען. גאמעלען אין ווארשא, וועלכער איז פארגעקומען ערשט מיט עטליכע טעג צוריק.
ס'פערשטעהט זיך, אז נישט דער וויזיט פון גען. גאמעלען און נישט דער רעוויזיט פון גען. רידז שמיגלי, קענען נישט פערעכענט ווערען צו קיין פריינדשאפטליכע, נאר ריין פאליטישע.
גען. גאמעלען איז געקומען קיין ווארשא, די צו פרעגען דעם דעצידירענדען פאקטאר אין פוילען, צי דער פויליש-פראנצויזישער בונד זאל ווייטער עקזיסטירען און זאל נאך פערשטארקט ווער- דען, אדער ער זאל ווערען א פוסטע פראזע, וועלכע פערפליכטעט צו גארנישט.
פאריז האט געהאפט אז די אמאליגע וויזיטען פון איהרע מיניסטארען בארטו און לאוואל, וועל- כע געבען די געווינשטע רעזולטאטען, די רע- זולטאטען פון די דאזיגע וויזיטען האבען זיך אבער ווייניג ענטוויקעלט, וואס איז אבער ביז איצט נישט געשעהען, און דעריבער איז איצט געקומען דער וויזיט פון גען. גאמעלען, וועלכער איז פריהער ארגפעלט צוגעגרייט געווארען אויף א דיפלא- מאטישען וועג.
די געשפרעכען וואס האבען זיך אנגעהויבען אין ווארשא האבען זיכער געגעבען גוטע רעזול- טאטען, ווען דער געגען-וויזיט פון גען. רידז- שמיגלי קומט פאר אזוי גיך.
די אלגעמיינע שטימונג פון דער בעפעלקערונג אין פוילען. יעדענפאלס איז איהר גרעסטע מעהר- הייט איז פאר פערשטארקען דעם בונד מיט פראנק- רייך און ס'זאל אויפהערען דער פלירט מיט דייטש- לאנד, די פוילישע דיפלאמאטיע מאכט אבער אלץ זעהר פארזיכטיג, מען וויל נישט מיט די דאזיגע וויזיטען אפשרעקען דייטשלאנד און בעת דער ווי- זיט פון גען. גאמעלען אין פוילען, האט דער פוי- לישער וויצע-אויסערן.מיניסטער שעמבעק בעזוכט היטלערן, און אין בערלין איז פארגעקומען א פוי- ליש-דייטשער פריינדשאפטס-אוונט אונטערן פרא- טעקטאראט פון געבעלסן און אמבאסאדאר ליפסקי.
די לאגע וועט זיך אבער מוזען אויפקלערען און דאס וואך גיכער, צו דעם שנעלען רעוויזיטירען פראנקרייך דורך גען. רידז-שמיגלי האט זיכער דערפיהרט דאס איינפיהרען דעם 2-יעהריגען גוואנג- מיליטער-דינסט אין דייטשלאנד, וועגען דעם דא- זיגען ענין וועט מען זיכער רעדען איצט אין פאריז.

י.

ווי זעהט אויס די לאַגע אין שפּאַניען?

אין אַן אויסלענדישע צייטונג שרייבט פּעט-רא נעני וועגען דער איצטיגער לאַגע אין שפּאַ-ניען צוו. אַנד. פאָלגענדעס:

דאָס שפּאַניען פון פאָלק און אַרבייטער איז דורך דעם מיליטעריש - פאַשיסטישען אויפ-שטאַנד פון 17. און 19. יולי 1936 אַריינגעטרעטען אין אַ נייעם אָפּשניט פון זיין געשיכטע.

נאָר דורך אַ נס איז עס געראַטעוועט געוואָ-רען פון דער פערשווערונג פון די מיליטער-לייט, גלחים און פאַשיסטען. עס האָט זיך אַרויס געוויזען, אַז 5 יאָהר נאָך דער רעוואָלוציע פון 1931 האָבען זיך די אַרמעע, די זשאַנדאַרמעריע, די העכערע בעאַמטע כמעט אָהן אויסנאַהם צובונטעוועט געגען דער רעפּובליק, וועלכע זיי האָבען געשוואוירען טריהייט. דאָס בעווייזט נאָר, אַז עס איז נישט קיין אמת׳ע רעוואָלוציע, אַזאַ רעוואָלוציע, וואָס טרעט נישט באַלד צו צו דער סיסטעמאַטישער צושטערונג און אָרגאַני-שער פערשמעלצונג פון מיליטערישען, פּאָליציי-אישען און פערוואַלטונגס אַפּאַראַט אין דער מלוכה.

די נעגאַטיווע זייט פון וואונדער. אַ דאַנק, וועלכען די רעפּובליק איז געראַטעוועט גע-וואָרען, איז געווען די אונענטשלאָסענהייט פון די מיליטערישע קאָמענדאַנטען אין מאַדריד און באַרצעלאָנא. דער מיליטערישער אויפשטאַנד איז אויסגעבראָכען דעם 17. יולי אין שפּאַניש-מאַראָקאָ, אין מאַדריד און באַרצעלאָנא ערשט דעם 19. יולי. אין מאַדריד בעזונדערס האָבען די פאַשיסטישע גענעראַלען אָנשטאָט צו פערנעה-מען דעם פּאַלאַץ פון פּרעזידענט, מיניסטעריום, אין די גאַסען זיך פערפעסטיגט אין די קאַזאַר-מעס. דער פּרעזידענט פון דער רעפּובליק אַזאַנא האָט דערצעהלט לואי דע ברוקער און מיר, אַז די מורדים האָבען איהם גאַנץ לייכט געקענט נעהמען געפאַנגען אין פּראַדאָ, וואו ער האָט זיך דאַן געפינען. עס זעהט אויס, אַז זיי האָבען דאָס גאָרנישט געהאַלטען פאַר נויטיג צו אַרעסטי-רען דעם שעף פון דער רעגירונג און פונקט אַזוי האָבען זיי אויך נישט פאָראויסגעזעהען דעם ווידערשטאַנד פון פאָלק.

דער דאָזיגער ווידערשטאַנד שלאָגפערטיג און העלדענהאַפט, איז געווען די פּאָזיטיווע זייט פון וואונדער, וועגען וועלכען איך רעד. דאָס איינ-נעהמען די מאַנטאַן קאַזאַרמעס דורך דעם פאָלק האָט געגעבען דעם ערשטען טויט-קלאַפּ דעם אויפשטאַנד. אינמיטען פון דער אונאָרדענונג, וואָס איז אַרויסגערופען געוואָרען צוליב דעם אויפשטאַנד פון די גענעראַלען און די פאַשיס-טען, האָט עקזיסטירט אַ קליינע אינזעל פון אָרדנונג, די קאַדרען פון דער סאָציאַליסטישער אַרבייטער - מיליץ, וועלכע האָט שוין אין 1934 געקעמפט. אַרום די דאָזיגע קאַדרען האָט זיך געבילדעט די נייע בעוואָפענטע מאַכט פון דער רעפּובליק. אַזוי אַרום איז דאָס גרונד פּראָבלעם פון יעדער רעוואָלוציע, ווען אפילו נישט געלעזט געוואָרען, איז יעדענפאַלס נעהנטער דערפיהרט געוואָרען צו אַ לעזונג: די בעוואָפענונג פון פאָלק און די שאַפונג פון אַ רעוואָלוציאָנערע אַרמעע.

איך האָב איצט איינינע טעג פערבראַכט אויף דעם דרום-פראָנט. אויפן געביט פון אָרגאַניזאַ-ציע איז נאָך פערהאַן אַ סך אויפצוטון, לאַנגזאַם קומט פאַר די פערשמעלצונג פון די עלעמענטען פון דער אַלטער אַרמעע מיט די פערשידענע מי-ליצעס. דער וויכטיגסטער פונקט איז, לויט מיין מיינונג, די ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון אַ רעוואָלוציאָנערען פּאַטריאָטיזם און אַ רעוואָלו-ציאָנערע דיסציפּלין.

נעבען דער ענטשטעהונג פון אַ נייער אַרמעע, ענטשטעהט אויך אין פייער פון דער אַקציע אַ ניי רעכט, אַ נייע לעבענס אויפפאַסונג. דאָס קאָ-לעקטיווע געפיהל, וואָס זיינע וואורצלען זענען אין שפּאַניען נישט בעקאַנט, האַלט אָפּ אַ נצחון איבער דעם אינדיווידועלען געפיהל.

ביי דער געלעגענהייט מוז אויך צושטערט ווערען דער שקר, וואָס ווערט פערשפּרייט אין דער בירגערליכער וועלט וועגען דער כלומר׳ש-טער אכזריות פון די רעפּובליקאַנער. מען דער-צעהלט וועגען רויבעריייען פון קלויסטערס און פּאַלאַצען. פאַקטיש זענען אַ געוויסע צאָהל פּאַ-לאַצען פון דער מאַדרידער אַריסטאָקראַטיע און קלויסטערן בעזעצט געוואָרען אָבער אין 9 פּאַ-לען פון צעהן איז דערביי נישט געמאַכט גע-וואָרען די קלענסטע צושטערונג. איך האָב בע-זוכט דעם פּאַלאַץ זשיראַרדעלי, דעם קלוב דעל קאַמפּאַ, דער קלוב קראַצע פענאַ, וועלכע זענען פערנומען פון דער פעראייניגטער יוגענד. אויך די פּאַלאַצען פון הערצאָג פון מעדינאַ צעלי, וואו עס געפינט זיך די מאַטאַריזירטע בריגאַדע און די פּאַלאַצען, וואָס זענען בעזעצט געוואָרען דורך די באַטאַליאָנען סאָציאַליסטישע מיליץ „אָק-טאָבער" און „לאַרגאָ קאַבאַלעראָ". איבעראַל הערשט אַ מוסטערהאַפטע אָרדנונג. איבעראַל איז געמאַכט געוואָרען אַן׳אינווענטאַר פון די ווערטפולע חפצים, פון מעבעל, בילדער דיוואַנען א. אז. וו. די מיליץ - קעמפער עסען זייערע שעכטלעך סאַרדינען נעבען דעם גאָלד און זיל-בער בעשטעק, זיי ליגען אויף דער ערד נעבען די פּראַכטפולע בעטען. זיי טראָגען זייערע אַל-טע צעריסענע העמדער און עס פאַלט זיי גאָר נישט איין זיך צו נעהמען עפּעס פון דער וועש און די אַמאָליגע בעלי - בתים פון די פּאַלאַצען.

בכלל האָט דער פעררעטערישער גענעראַל פראַנקאָ געשפּילט די ראָלע פון דעם רוסישען גענעראַל קאָרנילאָוו. ער וועט צואיילען דעם גאַנג פון דער דעמאָקראַטישער רעוואָלוציע און שטויסען שפּאַניען אויף דעם וועג פון דער פּראָ-לעטאַרישער און סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע.

אָבער, ווען צו אונז אויב דער אינטערנאַציאָ-נאַלער פּראָלעטאַריאַט וועט זיך בערוהיגען אין דער מיינונג, אַז דער קאַמף איז שוין געוואונען ער איז עס נאָך נישט. וועגען דעם פונקט האָב איך זיך בעמיהט גאַנץ גענוי צו אינפאָרמירען און בין געקומען צו פאָלגענדע אויספיהרונגען.

דער קאַמף קען געהאַלטען ווערען פאַר ענד-גילטיג געוואונען ווען דער פּרינציפּ פון נייטראַ-ליטעט, וועלכען פראַנקרייך בעמיהט זיך אַדורכצופיהרען ביי אַלע מלוכות ווערט ביי איי-ניגע פון זיי נישט בלייבען קיין בלויזע צביעות עס איז זיכער, אַז ווען עס זאָל נישט קומען קיין אַריינמישונג פון דרויסען, וועט פאַר אונז אַר-בייטען די צייט. וועד עס וואונדערט זיך איבער דער לאַנגזאַמקייט פון די מיליטערישע אָפּעראַ-ציעס, אין וועלכע עס זענען צאָהל מעסיג בע-טייליגט נאָר שוואַכע כחות, דאַרף נישט פער-געסען, אַז אין אָוונט פון 19 יולי איז די רעפּו-בליק געווען אָהן אַ אַרמעע, אָהן זשאַנ-דאַרמעריע און כמעט אָהן אַ פערוואַלטונג. דאָס אַלץ האָט געמוזט אויפסניי געשאַפען ווערען. און ערשט איצט ענטשטעהט פון תוהו ובוהו, פון דער אימפּראָוויזאַציע אַ טעכנישע און מי-ליטערישע אָרגאַניזאַציע, אַזוי, אַז בעת די מורדים ווערען כסדר שוואַכער, געווינט די רע-פּובליק נייע קראַפט.

אָבער דער דאָזיגער פּראָצעס קען לייכט גע-שטערט ווערען און זיך פערוואַנדלען אפילו אין זיין געגענטייל ווען די נייטראַליטעט זאָל חל זיין נאָר אויף דער רעפּובליק און נישט פאַר די אויפ-שטענדיגע. עס שטעהט אונטער יעדען ספק, אַז די מורדים האָבען זיך געקענט און קענען זיך האַלטען נאָר ווען זיי בעקומען פון פּאָרטוגאַל, איטאַליען און דייטשלאַנד געוועהר און זאַפּאַ-סען. די אויסזיכטען פון די פאַשיסטישע גענע-ראַלען זענען זעהר קליין און זיי זענען אָפּהענ-גיג פון דעם טעמפּאָ, אין וועלכען עס וועט דעם גענעראַל פראַנקאָ געלנגען אַריבערצוואַ[...] זיין מיליטער פון מאַראָקאָ קיין שפּאַניען.

דאָס איז די לאַגע, די דעמאָקראַטיע אי[ן] אַרבייטערשאַפט פון שפּאַניען האָבען גע[...] דעם חוב פאַר דער אינטערנאַציאָנאַלער ד[...] קראַטיע צו פערטיידיגען די בעדראָהטע פ[...] הייט אין זייער לאַנד. דאָס שפּאַניען פון [...] האָט דעם דאָזיגען חוב מיט אַ עהרליכען [...] און אָהן וואַקלעניש ערפילט.

די דעמאָקראַטיע און אַרבייטערשאַפט דער גאַנצער וועלט האָט איצט דעם חו[ב] פערטיידיגען דאָס שפּאַנישע פאָלק געגען [...] אַטענטאַט פון אינטערנאַציאָנאַלען פאַשיז[ם].

עס האַנדעלט זיך פאַר יעדען פריי[...] שטערען די בעוואָפנונג פון די אויפשטענ[...] וועט דאָס געטון ווערען, דאַן איז דער זי[ג] דער רעפּובליק און סאָציאַליזם אין שפּאַ[ניען] אויסער יעדען צווייפעל.

ארויסשיקונגס-קריג צווישען דייטשלאַנד און האָלאַנד

די אָלימפּיאַדע איז אַדורך און דאָס היטלער-דייטשלאַנד נעהמט זיך ווידער צו דער טאָג־טעגליכער אַרבייט, צו דעם אונטערערדישען קאַמף געגען די שכנים. פיר האָלענדישע בירגער, וואָס וואוינען שוין אַ לאַנגע צייט אין בערלין, דערונטער דער דאָקטאָר פון דעם אָפיציעלען האָלענדישען פּרעסע־ביוראָ, אַ בעקאַנטער אַנטיקוואַר א. אז. וו., האָבען איצט בעקומען פון דער דייטשער רעגירונג אַן׳אויפפאָדערונג אין משך פון 10 טעג צו פער-לאָזען דייטשלאַנד.

די אַרויסגעשיקטע האָלענדער זענען פון [...] מיט גאָרנישט פערשולדיגט. זייער אַרויסשיקונג ווערט בעטראַכט פשוט אַלס אַ רעפּרעסיע געגען האָלאַנד, — אַ רעפּרעסיע דערפאַר, וואָס די האָלענדישע רעגירונג וויל נישט טאָלערירען די דייטשע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אַגיטאַציע אין דרום־לימבורג און שיקט אַרויס די דייטשע אַגיטאַטאָרען, וואָס זענען עובר אויף די פּאָליציייאישע פאָרשריפטען.

אין האָלאַנד איז חל אַ פעראָרדנונג פון מי-ניסטעריום פון יאָהר 1933, וואָס פערווערט פרעמ-דע יעדע פּאָליטישע טעטיגקייט. די דאָזיגע פער-אָרדנונג ווערט זעהר שטרענג אַדורכגעפיהרט בע-זונדערס לגבי די דייטשע עמיגראַנטען, וואָס האָ-בען זיך בעזעצט אין האָלאַנד. די ווירטשאַפטליכע בעגרענצונגען זענען ביז לעצטענס נישט אַזוי שטרענג אָפּגעהיטען געוואָרען [...] — צוליב דער אַלץ וואַקסענדער אַרבייטסלאָזיגקייט — איז אויך דאָ פאָרגעקומען אַן׳ענדערונג. דער פערבאָט פון דער האָלענדישער רעגירונג, וואָס פערוועהרט אויסלענדער אַ פּאָליטישע אַגיטאַציע איז געקומען הויפּטזעכליך צוליב דעם וואונש אויס צומיידען יעדען פּאָליטישען קאָנפליקט מיט היטלער-דייטשלאַנד.

דער פערבאָט איז חל — פאָרמעל און פאַקטיש — אויף אַלע זייטען, און איז אויך חל אויף דעם קויהלען־געביט אין דרום־לימבורג, וואָס גרעניצט זיך מיט אַאַכען, און וואו עס אַרבייטען 20 טויזענד דייטשע קויהלען גרובען־אַרבייטער. אָבער דאָ האָ-בען די נאַציס די גאַנצע צייט אויף קיין מינוט נישט געטראַכט וועגען אָפּשטעלען דאָרט די פּראָפּאַגאַנדע צווישען די דאָזיגע אַרבייטער. דאָס דאָזיגע האָ-לענדישע געביט האָט אַן אויסערגעוועהנליכע ווירט-שאַפטליכע בעדייטונג בעת אַ מלחמה אין מערב. די בעפעלקערונג רעדט דאָרט אַ שפּראַך, וואָס איז מעהר ענליך צו דייטש ווי צו האָלענדיש, דערביי וואוינען אַ סך אַרבייטער, וואָס זענען בע-שעפטיגט אין די האָלענדישע אונטערנעהמונגען, טיף אין דייטשלאַנד. עס איז דעריבער פערשטענד-ליך, אַז די נאַציס האַלטען די דאָזיגע געגענד פאַר אַן׳אידעאַלען שטיצפּונקט פון נאַציסטישען אימ-פּעריאַליזם.

שוין אין יאָהר 1933 איז דאָרט אויסגעבראָ-כען אַ שאַרפער קאָנפליקט בעת אַ בעאַמטער פון דייטשען קאָנסולאַט אין העערלען איז דעמאַסקירט געוואָרען אַלס פיהרער פון דער נאַצי־פּראָפּאַגאַנדע אין דעם קויהלען־געביט און די האָלענדישע מאַכט האָט איהם אַרויסגעשיקט. אָבער פאַקטיש האָט זיך די לאַגע דאָרט נישט געענדערט. די דאָזיגע האָ-לענדישע פּראָווינץ ווערט ווייטער בעטראַכט דורך די נאַציס ווי זייערע אַ פעסטונג.

די האָלענדישע רעגירונג, וועלכע איז זעהר בעאומרוהיגט פון דער דאָזיגער ענטוויקלונג, האָט זיך ענדליך ענטשלאָסען אַרויסצושיקען פון האָלאַנד 4 הויפּט־אַגיטאַטאָרען, מענשען, וואָס זענען דער פּאָליציי גוט בעקאַנט אַלס אַזעלכע, וואָס פיהרען אַן׳אינטענסיווע פּאָליטישע פּראָפּאַגאַנדע.

דערויף האָט די דייטשע רעגירונג געגעבען אָנצוהערען, אַז אויב די האָלענדישע רעגירונג וועט נישט צוריקציהען דעם בעשלוס, דאַן וועלען [פון] דייטשלאַנד אַרויסגעשיקט ווערען 4 אַנגעזעה[ענע] האָלענדישע בירגער.

די האָלענדישע רעגירונג האָט דערויף גע[ענט]פערט, אַז אונטער׳ן דרוק פון דראָהונגען האָ[ט זי] ווייטער נישט בדעה אונטערצוהאַנדלען וועגען דאָזיגער פראַגע.

די 4 דייטשען זענען אַרויסגעשיקט גע[וואָרען] און אַלס ענטפער דערויף האָט די דייטשע רע[גירונג] אַרויסגעשיקט 4 פולשטענדיג אונשולדיגע האָל[ענדער].

לויט דער מיינונג פון דער האָלענדישער [רע]גירונג, איז די האַנדלונג פון דער דייטשער [רעגי]רונג נישט קיין געזעצליכע און שטעהט אין [...] צו די דייטש־האָלענדישע אָפּמאַכען. דער [האָלענ]דישער פאָרשטעהער אין בערלין איז בעפולמ[עכטיגט] געוואָרען צו אינטערוועניערען אין דעם דאָזיגען [ענין].

עס איז כאַראַקטעריסטיש, אַז דווקא אין [דעם] מאָמענט, האָט דער „פיהרער" פון די האָלענ[דישע] נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען, מוסערט, געגעבען [...] אינטערוויאו פאַר אַ מיטאַרבייטער פון דער [...] צישע „וועסטפאַלישער לאַ דעסצייטונג" אי[ן וועל]כען ער זאָגט זיך אַרויס מיט דעם גרעסטען [...] פאַר דעם היטלער־דייטשלאַנד. דער פיהרע[ר פון] די האָלענדישע פאַשיסטען האָט ערקלער[ט ...] די אויסשטעלונג, וואָס איז געמאַכט געוואָר[ען אין] אַמסטערדאַם אונטער דעם נאָמען „די אָלימפּיאַ[דע אונ]טער דער דיקטאַטור", איז אַ „זעהר שמוציג[ער און] בעדויערענסווערטער ענין" און עס איז אַ [...] אַז אַזאַ מאַרקסיסטישער שמוץ ווערט טאָלערי[רט אין] האָלאַנד. דער צוקונפטיגער דיקטאַטאָר, [פּראָ]טירט אפילו געגען דער בעשולדיגונג, אַז די האָלענדער איז גענויגט צו דייטשלאַנד, אָבער [ער] גיט דאָך צו, אַז „אונזער אינטערעס איז [...] צענטרירט אויף דייטשלאַנד".

מעגליכקייט פון יודיש-אַראַבישער צוזאַמענאַרבייט

וואָס עס זאָגט ליידי רעדינג

לאָנדאָן (יט״א). אין „גלאַזגאָ איווינינג סי-טיזען" איז ערשינען אַן׳אַרטיקעל פון מאַרקיזע רע-דינג וועגען דער לאַגע אין א״י.

צי איז נישט מעגליך — פרעגט ליידי רעדינג — אַז יודען און אַראַבער זאָלען קאָנען צוזאַמען לעבען מיט זיך אין פרידען? אין חיפה און טבריה, וואו די בעפעלקערונג איז אַ געמישטע, האָבען זיי שטענדיג גליקליך צוזאַמענגעוואוינט זייט־ביי־זייט. דאָרט פלעגען מיט גרויס ערפאָלג סיי בריטישע, סיי יודישע פירמעס בעשעפטיגען אַראַבער און יו-דען. די צומייסטען פאַנאַטיזירטע שטעט אין א״י זע-נען דווקא שכם און טול־כרם, וואו עס זענען נישטאָ קיין יודען.

געגענזייטיגע קענטשאַפט און פערשטענדניש וועלען מיט דער צייט צוזאַמענברענגען ביידע פעל-קער. כדי דאָס צו דערגרייכען איז אָבער נויטיג געדולד און אויסגעהאַלטענקייט. דאָס וויכטיגסטע אָבער איז, נישט צו דערלאָזען, אַז די צושטערונגס קרעפטען זאָלען אין דער צוקונפט דיקטירען פּאָ-ליטיק.

די יודישע נאַציאָנאַל־היים — פערענדיגט ליידי רעדינג — איז אַ פייערליכע הבטחה פון גרויס-בריטאַניען לגבי די יודען פון דער וועלט. אין א״י־קאַמפּאַניע האָבען יודישע באַטאַליאָנען מיטגעקעמפט מיט די בריטישע קרעפטען, און ציהען די יודען אין דער פּאָליציי, נעמענדיג [אויף] זיך די סכנה פון פערטיידיגען זייער היים, [...] טיגע אונרוהען האָבען זיי נישט אָפּגעשראָקען, זיי האָבען צוטרוי, אַז די צוקונפט פון א״י [וועט] זיין אַ פרידליכע צוקונפט פאַר אַלע איי[נוואוינער] פון לאַנד.

***

וועלט-בעראַטונג פון דער פועלי-ציון-התאחדות-בעוועגונג

ציריך (יט״א). צווישען דעם 17־טען און 22־טען אויגוסט האָבען — ווי יט״א האָט שוין מיטגעטיילט — געדויערט די בעראַטונגען פון דער פעראייניגונג פון אַ וועלטליכען יודישען סאָציאַליס-טישען אַרבייטער־פערבאַנד פועלי־ציון (פעראייניגט מיט צ.ס.פ.) און דער אַ וועלטליכער ציוניסטישער אַרבייטער־פּאַרטיי „התאחדות". די בעראַטונג איז געווען אַ געשלאָסענע, געווידמעט אויסשליסליך דער אינערליכער בעהאַנדלונג פון אַ רייהע דרינג-ליכע ענינים.

אין דער בעראַטונג האָבען זיך בעטייליגט די פאָרשטעהער פון פיל לאַנד־פּאַרטייען.

מ. נייסטאַדט האָט רעפערירט וועגען דער טע-טיגקייט פון׳ם סעקרעטאַריאַט פון דער וועלט־פער-איינינונג, וועלכער געפינט זיך איצט אין תל־אביב. עס איז בעריכטעט געוואָרען וועגען דעם קאָנטאַקט מיט די איינצעלנע לענדער און דער אַרבייט פון די לאַנד־פּאַרטייען. וועלכע האָבען נישט געקענט שיקען קיין דירעקטע פאָרט־שטעער צו דער בעראַטונג.

ד״ר א. טאַרטאַקאָווער און אינזש. א. רייס האָ-בען רעפערירט וועגען די ווירטשאַפטליכע און פּאָ-ליטישע פּראָבלעמען פון די יודישע מאַסען אין חו״ל. עס זענען גענוי אַנאַליזירט און בעאַרבייט געוואָרען די פראַגען פון טאָג־טעגליכען פּאָליטישען און ווירטשאַפטליכען עקזיסטענץ־קאַמף פון די יודישע מאַסען אין אַ רייהע לענדער. דאָס פּראָבלעם פון איבערגאַנג צו אַרבייט, עמיגראַציע־נויט, קאָאָפּע-ראַציע־וועזען, ווירטשאַפטליכע זעלבסטהילף א.אַ.וו. עס איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע, וואָס פאַר אַ לעהרען די בעוועגונג דאַרף ציהען פון דעם נאָך־וואָס פערענדיגטען יודישען וועלט־קאָנגרעס.

מ. יאַרבלום האָט רעפערירט וועגען די פּראָ-בלעמען פון דער סאָציאַליסטישער בעוועגונג אין דער וועלט. ער האָט זיך אויך אָפּגעשטעלט אויף די לעצטע געשעהענישען אין שפּאַניען (די בעראַ-טונג האָט נאָך זיין רעפעראַט בעשלאָסען צו שיקען אַ לענגערע בעגריסונגס־טעלעגראַמע צו דער אַר-בייטער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי) און דער פראַגע פון „פאָלקס־פראָנט" אויף דער יודישער גאַס.

בערן אַנדערטהאַלבען טאָג איז געפיהרט גע-וואָרען אַן׳ערנסטע און זאַכליכע דיסקוסיע איבער די דערמאָהנטע רעפעראַטען.

אין דער דיסקוסיע

איז געקומען צום אויסדרוק די שרעקליכע טראַ-געדיע פון׳ם יודישען לעבען אין די לענדער פון׳ם יודישען מאַסען־ישוב אין אייראָפּאַ. אין דער פראַגע פון דעם יודישען „פאָלקס־פראָנט" מיט די יודישע קאָמוניסטען, איז דער וכוח אַנגעגאַנגען נישט וועגען דער פּרינציפּיעלער נויטווענדיגקייט, וועלכע איז אָנערקענט געוואָרען, נאָר וועגען דער מעג-ליכקייט צו רעאַליזירען דעם דאָזיגען געדאַנק. כל זמן די יודישע קאָמוניסטען האָבען בשום אונצוויי דייטיג איבערגעריסען וועלכע־עס־איז פערבינדונג מיט זייערע א״י־חברים. וועלכע שטעהען אין איין פראָנט מיט די אַראַבישע אָנפאַלער אויפ׳ן יודישען לעבען און יודישע אַרבייטס־פּאָזיציעס.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצונעהמען ענט-שפּרעכענדע שריט פאַר דער בעפרייאונג [פון] אַרעסטירטע חברים אין סאָוויעט־רוסלאַנד, [...] פען אין יאָהר 1937 אַ וועלט־קאָנפערענץ [פון] בעוועגונג א. אז. וו.

די לאַגע אין א״י האָט רעפערירט יוסף [...] צאַק, וועלכער האָט ערשט מיט פינף טעג [...] פערלאָזען דאָס לאַנד. ער האָט געגעבען אַ [...] שילדערונג פון דער שטימונג אינ׳ם לאַנד [...] בעיקר צווישען דער אַרבייטערשאַפט ווי אוי[ך] אַנאַליזירט די לאַגע. נאָכדעם האָט זלמן רו[...] פאָרגעלייענט דעם בריף, וועלכען עס האָט [...] שיקט דער בעראַטונג דער פאָרזיצער פון דער [...] שים׳ער עקזעקוטיווע און פון דער יודישער [...] דוד בן־גוריון.

מעהר ווי דריי צעהנדליג רעדנער האָב[ען] גענומען דאָס וואָרט אין מיינונגס־אויסטוי[ש ...] איז געקומען צום אויסדרוק דער אומבויגזאַם[ער ...] ווילען פאָרטצוזעצען די אויפבוי־אַרבייט ביי אַלע[...] ווי אויך די שטרעבונג צום שלום מיט׳ן אַראַ[בישען] פאָלק, טראָץ אַלעמען, אויפ׳ן יסוד פון [...] פון פּאָליטישער גלייכהייט אין א״י.

אין אַ ווענדונג צו די יודישע אַרבייטענ[דע] פאָלקס־מאַסען, צו דער יודישער יוגענד, [...] בעראַטונג רעזומירט איהר שטעלונג און [...] די בעוועגונג און די פעריפעריע צו טאַט, [...] דויער, צו מוט און גלויבען אין דער צוקונ[פט].

א קרבן פון א שמד-בלבול

רעהאביליטאציע פון א אונשולדיג-בעשמוצטע ווארשאווער יוד

ווארשא. (יט"א) פון אדוואקאט גרעגאר־... ארלאפ, קאמיסאר (נאטאר) פון העכסטען געריכט ... מאנטרעאל (שטאט קוועבעק, קאנאדע), האט ... יודישע טעלעגראפען־אגענטור בעקומען דעם ... טען־געבראכטען בריף. צום בריף איז בייגע־... גט א נאטאריאל־אקט. סיי דער בריף, סיי דער ... נאטאריאל־אקט זענען פערזעהן מיט בעשטעטיגונגען ... פוילישען קאנסולאט אין מאנטרעאל. דער בריף ... אדוואקאט בארלאפ צו דער יט"א לויטעט:

„אין נאמען פון אונזער קליענט, הרב הערש־מאיר זילבערבערג, בעטען מיר אייך מיטצוהעלפען ... אין דער ריכטיגשטעלונג פון פאלשע, בייד־... וויליגע און רכילות'דיגע בעריכטען, וואס זענען ... געגען איהם ערשינען אין אייניגע יודישע און יוד־... יש־פוילישע צייטונגען אין אייער שטאט.

„עס איז דארט געווען דערצעהלט, אז אונזער קליענט, וועלכער איז א גוט־בעקאנטע פיגור אין רעליגיעזע און רבנישע קרייזען, האט פערלאזען ווארשא נאכדעם ווי ער האט דעפראודירט א סומע פון 10 טויזענד זל., וואס איז געווען דורך זיין צו־טרויפטיגען שוויגער־פאטער דעפאנירט אין א גע־מיינזאמען זיכערהייטס־דעפאזיט נומער 1321 אין „באנק זאכאדני". ווייטער איז געזען איבערגעגע־בען, אז ער האט זיך אין שוועדען געטויפט אויפ'ן קריסטליכען גלויבען און נאכהער אפגעפאהרען אלס מיסיאנער קיין אביסיניען.

„אלס קאמיסאר פון העכסטען געריכט אין קוועבעק, האב איך דורכגעפארשט דעם פאספארט און פערשידענע אנדערע דאקומענטען, וואס זענען מיר פארגעשטעלט געווארען דורך אונזער קליענט. עס איז נישטא קיין שום צווייפעל, אז אונזער קליענט האט פערלאזען פוילען און איז דורך דייטש־לאנד און קאפענהאגען אפגעפאהרען קיין ניו־יארק, וואו ער איז איצט א פלייסיגער תלמיד אין דער ישיבת ר' יצחק אלחנן און גלייכצייטיג איז ער דער גייסטליכער פיהרער פון דער קאנגרעגאציע (קהלה) „בית חסידים דפולין".

„די אויבען־דערמאהנטע בעשולדיגונג, אז אונזער קליענט האט דעפראודירט פאר זיך די סומע פון 10 טויזענד זל. איז פולשטענדיג גרונדלאז און ... אמת. לויט'ן פאראגראף 4 פון דעם דעפאזיט־... מיט דער באנק האט קיינער פון ביידען — ... נישט אונזער קליענט און נישט זיין ... שוויגער־פאטער — איינער אהן דעם אנ־דערן דאס געלד פון באנק נישט געקענט אפנעמען.

„עס איז איבעריג צו זאגען, אז די אויבען אויסגערעכענטע רכילות'דיגע בעריכטען טוען אן פיל שלעכטס דער שטעלונג פון אונזער קליענט סיי דא, סיי אין פוילען, און זענען א גרויסע רעה פאר זיין צוקונפטיגער קאריערע".

לסוף גיט אן דער בריף אדרעס. גוסטאוו זויעל־קאווסקי, (ווארשא, טשאצקעגא 6), אלס פערטרע־טער, ביי וועלכען מען קען בעקומען ווייטערע אינ־פארמאציעס וועגען הערש מאיר זילבערבערג.

חוץ דער אפיציעלער בעשטעטיגונג פון בריף האט דער פוילישער קאנסולאט בייגעלעגט פון זיין זייט די ביטע ריכטיג־צושטעלען דעם אמת אין דער פרעסע.

צום בריף איז בייגעלעגט א ברייטער נאטאר־יאל־אקט, וואס ענטהאלט די רעזולטאטען פון א גענויער אויספארשונג פון פאלגענדע דאקומענ־טען: א) פאספארט פון הערש־מאיר זילבערבערג, ב) בריף פון דער ליניע „גדיניא־אמעריקא", ג) בריף פון דער ישיבה ר' יצחק־אלחנן אין ניו־יארק, ד) בעשטעטיגונג פון דער זעלבער ישיבה, אז ה. מ. זילבערבערג איז א פלייסיגער תלמיד, ה) בעשטעטיגונג פון דער ישיבה, אז ה. מ. זילבער־בערג איז אפגעפאהרען אויף א בעזוך צו זיינע קרובים אין קאנאדע, ו) בריף פון הרב ש. יאסקאָ־וויטש, דעם גערער רבינ'ס איידים, ראש פון דער ווארשאווער „מתיבתא" (דזשעלנא 4), ז) נאטאריאל־בעגלויביגטע שבועה פון יעקב אייכענטאל, פרעזעס פון דער קאנגרעגאציע „בית החסידים דפולין", אז ה. מ. זילבערבערג איז רב פון דער שוהל פון דער דאזיגער קאנגרעגאציע און ח) קאנטראקט צווישען „באנק זאכאדני" אין ווארשא און יוסף מאיר מויל־בערג און ה. מ. זילבערבערג.

אויך דער נאטאריאל־אקט איז פערזעהן מיט ענטשפרעכענדע זיגלען און אפיציעלער בעשטע־טיגונג פון פוילישען קאנסולאט אין מאנטרעאל.

אביסעלע קיבי'ץ
(הומאר פון טאג)

ערשטע: — דו ווייסט, פאלא, איך בין נעכטען גע־ווען מיט יולעק'ן אין ווישניאווא גורא.

צווייטע: — טאקע? האסט נישט קיין מורא געהאט?

ערשטע: — ער האט דאך נישט קיין ערלויבניש אויף געוועהר.

אויסטערלישער בלבול אויף א יוד—ען

„דער יוד האט מיך פערפאקט אין א זאק און געוואלט דערמארדען"

ווילנע.

ראפען־האס, אנטיסעמיטיזם און אנדערע „הוי־כע אידעען", וועלכע ווערען דאס אזוי זארגפעל־טיג קולטיווירט דורך א בעדייטענדען טייל פון דער פוילישער געזעלשאפט — גיבען ארויס זייער פרוכט. זיי פערדארבען קינדערשע נשמות, וואס איז דער גרעסטער פערברעכען און די גרעסטע שולד פון די ענדעקעס.

בלויז אויף דעם באדען האט געקאנט פאסירען אין ווילנע א פאל, וועגען וועלכען מען קאן זאגען מיט די ווערטער פון דיכטער: דאס אלץ וואלט געווען קאמיש, ווען ס'וואלט נישט געווען אזוי טרויעריג...

אן אויסטערלישע מעלדונג

אין פאליציי איז געקומען א קריסטליך יונגעל פון א יאהר 10—12. זיין יונג פנים איז געווען אויפגערעגט און רויט.

— וואס ווילסטו, יונגער בירגער? — האט געפרעגט ביי איהם דער דיזשורנער פשאדאווניק.

— יודען האבען מיך געוואלט דערמארדען!

— וואס פלויטערסטו? ווער האט דיך געוואלט דערמארדען?

האט ער זיך נישט געלאזט לאנג בעטען און האט דערצעהלט פאלגענדע, אומגלויבליכע גע־שיכטע:

דער געהיימניספולער יוד

„איך בין געגאנגען דורך פאלאצקער גאס, עס איז געווען אזוינד־צייט. עס איז געפאלען א רעגענדעל און אויפ'ן גאס זענען געווען וועניג דורכגעהער". מיטאמאל האט ער דערהערט הינטער זיך דאס כאראקטעריסטישע קלאפען פון אייזערנע רעדער איבער'ן ברוק. ס'איז אנגעפאהרען א משא־פלאטפארמע, מיט וועלכער עס האט געקירעוועט אן אומבעקאנטער יוד.

די פלאטפארמע האט זיך אויסגעגליכען מיט מיר. ווען דער יוד האט מיך דערזעהן, איז ער אראפגעשפרונגען פון דער פוהר, אנגענומען מיך פאר דער האנד און אוועקגעזעצט אויף דער פלאט־פארמע.

— שרעק זיך נישט. איך וועל דיך אביסעל אונטערפיהרען, האט ער איהם דערקלערט. ווען מיר זענען אפגעפאהרען עטוואס ווייטער, האט דער אומ־בעקאנטער יוד מיך פלוצלונג אנגעכאפט שטארק פאר די הענד, געצוואונגען מיך, איך זאל שווייגען, אריינגעלייגט אין א זאק און דעם זאק שטארק פערבונדען.

שוין נישט ווייט פון ניי־ווילייקע, האט ער מיך מיט'ן זאק אריינגעווארפען אין א גרובען מיט וואסער.

ער האט זיך אבער נישט פערלוירען. ער האט ארויסגענומען פון קעשענע א שארפען נאגעל, אויפ־געשניטען ווי עס איז דעם זאק און ארויסגעריסן זיך.

— כ'האב דערצעהלט א דורכגעהער, וואס מיט מיר איז געשעהן. ער האט מיר געגעבען 30 גראשן און איך בין געקומען צופאהרען אין שטאט...

פאנטאזיע אדער סימולאציע

מען האט איהם גענומען אויף אפרעהער. דאס יונגעל האט זיך גענומען פלאנטערן. אויף פיל פרא־גען האט ער נישט געוואוסט בכלל וואס צו ענטפערן. ערשט אויף מארגען האט ער זיך ענדליך מודה געווען, אז ער האט סימולירט.

דער סימולאנט

דער סימולאנט איז א יתום. אלס קינד דראהט איהם נישט פאר דער סימולאציע קיין שטראף. די פאליציי וויל אבער דערגיין, צי שטעקט נישט אין דער אומגעלומפערטער בלבול־געשיכטע א האנד פון א דערוואקסענעם פערברעכער.

—*×*—

דאס נאאיווע מיידעל, וואס האט זיך געלאזט מאכען כישוף

די „כישוף-מאכערין" האט דערוויל ארויסגע'כישופ'ט עפעס אנדערש

... פרויען זענען על פי רוב אנהענגעריןס פון כישוף. זיי וועלען איבערגעבען דעם לעצטען גראשן ... לאזען זיך לייגען קארטען, כדי צו וויסען צי יע־ער האט זיי ליב, צי זיי ווערען פערראטען וכדומה ... אזעלכע ווייבערישע זאכען. א ציגיינערין אדער ... קארטען־לייגערקע האט ביי זיי דעם גרעסטען ... ערפאלג.

גאר פערקאכט אין קארטען־לייגען זענען נא־איווע יונגע מיידלעך. באלד ווי זיי ווערען נאר גע־... רייף און הויבען אן בעשאנקען ווערען ... „פאווארזעניע", אזוי הויבען זיי אן צו קוקען אין שפיגעל פון דער צוקונפט. זיי לאזען זיך שטענ־דיג „ווארזשען" און די ציגיינערינס האבען אויף די בעסטע קליענטען. ווער שמועסט, אז זיי לייד־ען א דורכפאל און ס'קומט אנ'ענטוישונג אין דער ... „מילאשטע" און די „סימפאטיע" שארט זיך אוועק — דא איז שוין די גאנצע רעטונג די קארטען־לייגערקע, וועלכע וואקסט דאן אויס צו דער ראל פון א נביא'טע.

אט אזא מין „פשעפישטשע" האט געמוזט האבען דאס ראדאמער פריילין ב. וועלכע איז אויף א שטעל שוין אייניגע יאהר אויף דער זשע־ראמסקי־גאס. וואו זי ארבייט גענוג שווער אויפ'ן ... מען איז פון איהר זעהר צופרידען, אבער ... זי האט איין שוואכקייט: זי האט ליב טרעפערקעס, קארטען־לייגערינס א. אז. וו. די טרעפערקע ... ווייסען ... פנים וועגען איהר שוואכקייט און קומען איהר אפט בעזוכען.

נעכטען אוועגד איז צו דער פריילין געקומען אנ'אומבעקאנטע ציגיינערין. זי האט איהר צוערשט געטראפען פון דער האנד. איהר קונסט איז דער פריילין שטארק געפעלען געווארען. זי האט דער ציגיינערקע גענומען אויספרעגען וועגען גאר א „וואזשנעם" ענין. די ציגיינערין האט דאן דער־קלערט דעם נאאיווען מיידעל, אז זי קען ווארפען א כישוף. כדי אבער דאס זאל געלונגען, דארף די פריילין עפענען דעם קוימען, אריינרוקען דעם קאפ אין אויווען און אויסהאלטען ביז א 5 מינוט.

דאס מיידעל האט מסכים געווען. ווען זי האט ארויסגערוקט דעם קאפ פון אויווען, איז זי געבליבען שטעהן אנ'איבערראשטע.

די ציגיינערין איז שוין אין צימער מעהר נישט געווען און צוזאמען מיט איהר איז פערשוואונדען געווארען איהר רעדיקול מיט 32 גילדען און אנ־דערע קלייניגקייטען.

פריילין ב. האט בעשלאסען צו געהן צו א צווייטער טרעפערקע, זי זאל איהר זאגען ווער ס'איז געווען און וואו עס געפינט זיך די פאלשע און שווינדלערישע ציגיינערין.

75. געבורטס־טאג פון ראבינדראנאט טאגארע

אין אינדיען ווערט איצט געפייערט דער 75. געבורטסטאג פון דעם בעריהמטען פאעט ראבינ־דראנאט טאגארע, וועלכער איז איינער פון די סאמע מערקווירדיגסטע פערזענליכקייטען, וואס אינדיען האט ארויסגעגעבען.

טאגארע צייכענט זיך אויס נישט בלויז אלס פאעט, נאר אויך אלס דראמאטורג, נאוועליסט, קריטיקער, פעדאגאג, פאליטישער דענקער, סאציא־לער רעפארמאטאר און רעליגיעזער פיהרער.

אין אייראפא האט מען וועניג געהערט פון טא־גארען, ביז'ן יאהר 1912, ווען מען האט געפייערט זיין 50־יאהריגען יובילי. באלד נאכדעם האט ער אליין איבערגעזעצט אייניגע פאעמעס זיינע אין ענגליש, און ס'האט גענומען קלינגען מיט זיין נא־מען. מ'האט איהם אנערקענט אלס איינעם פון די גרעסטע פאעטען אין דער וועלט. אין יאהר 1913 האט ער געוואונען די נאבעל־פרעמיע. זיינע ווערק האט מען גענומען איבערזעצען כמעט אויף אלע אייראפעאישע שפראכען. ער האט געמאכט א רייזע איבער אייראפא אין אמעריקא און געהאלטען לעק־ציעס, וועלכע זענען געווען שטארק בעזוכט.

ער איז אויך ארויסגעטראטען אלס פאליטישער קעמפער, אבער דער פערזוך צו ארבייטען צוזא־מען מיט דעם פאליטישען פיהרער גאנדי, דעם פרעדיגער פון פאסיווען ווידערשטאנד, האט זיך געענדיגט מיט א דורכפאל, האט זיך טאגארע צו־ריקגעצויגען פון פאליטישער טעטיגקייט און זיך אפגעגעבען אינגאנצען צו ליטעראטור.

פאר דער צייט פון א האלב יאהרהונדערט ליטעראַרישער טעטיגקייט, האט טאגארע געשא־פען איבער פופצעהן הונדערט פאעמעס און א גרוי־סע צאהל ראמאנען און דראמעס. דער גרויסער וועלט זענען אבער מייסטע פון די דאזיגע שאַ־פונגען נישט בעקאנט, ווייל זיי זענען געשריבען אויף דעם בענגאלישען דיאלעקט. איבערזעצט איז בלויז א קליינער טייל פון זיי.

א שיך־פוצערין

(דערצעהלונג) —:—

פון **עמיל זאלא**

זי שלאפט נאך אין בעט, האלב־אפגעדעקט, האלב־נאקעט. נעכטען איז זי געווארען צוואנציג יאהר. זי זעהט אבער אויס ווי זעכצעהן. די האר — ברוין־גאלד. וואס פאלט איבער די באקען, איבער'ן האלז. איין האנד איז בעהאלטען אין די האר, די צווייטע הענגט נאכלעסיג איבער'ן בעט־פארענטש. ביים פענסטער שטעהט דער גראף אין זיינע שטעק־שיך און ציהט ארויף די ראלעטען, ער פערציהט א ציגאר.

איז זי שעהן? שווער צו זאגען. די גאלדענע האר פערשטעלען ס'פנים. איינס איז זיכער — פונ'ם בלויען קוק אויף איהר ווערט מען שכור, ווי פון א שטארק גלאז וויין. זי וועקט זיך. נישט קיין הויכע האנד און פיס ווי ביי א קליין מיידעל. און פונ־קעסטערעגען וועקט זי אומרוהע און הונגער. זי גלישט זיך אראפ פון בעט, שטיל, גאר שטיל, קריכט אריין אין איהרע סאמעטענע שטעק־שיך און פערשווינדט פון שלאף־צימער.

דער גראף רויכערט דעם ציגאר און קוקט נאכ'ן פענסטער. א פערד איז געפאלען אין שפאן און קאן זיך נישט אויפהויבען. דאס ארימע פערד פערווארפט די פיס, ציהט ס'געשפאן און די דישלען שניידען זיך אריין אין די זייטען. ס'ווערט אנ־געלויף. מען שנאלט אויף די פאסקעס. ס'פערד שטעלט זיך אויף. דער גראף איז צופרידען און פערציהט שטארקער דעם ציגאר. ער דרעהט זיך אוועק פונ'ם פענסטער, טוט א קוק — ס'בעט איז ליידיג. ער זעצט זיך צו אויפ'ן בעט, די ווייסע קישענס, די קאלדרע, אלץ אטעמט נאך מיט א וואַ־רימקייט, וואס פער'שכור'ט. דער גראף בעקוקט דאס בעט, דאס מעבעל, די טעפיכער, און גלייכצייטיג טראכט ער וועגען דער פרוי, וואס איז נאר־וואס דא געלעגען. ער איז אויפגעהייטערט, ער איז גליקליך. און מיטאמאל, פון זיך אליין, טוט ער א קוק אויף די אייגענע שיך. און ער דערמאהנט זיך, אז פאר די לעצטע דריי חדשים, יעדען פריהמארגען, ווען ער טוט זיך אן דא אין דעם צימער, זענען זיינע שיך אפגעפוצט, גלאנצען ווי א שפיגעל.

ער שטעלט זיך אויף, געהט איבער'ן צימער הין און צוריק. ער איז אליין. יעדען פריהמארגען לאזט זי איהם אליין אויף א פערטעל שעה. וואו פערשווינד זי? ער איז אפילו נישט נייגעריג. גלאט אזוי, פון נישט האבען וואס צו טון, עפענט ער די טיר, און געהט פון איין צימער אין צווייטען. די צימערן זענען ליידיג. ער איז שוין אין דער קיך און נעמט צוריקגעהן. פון א שאנק, וואס איז אין דער וואנד, הערט זיך ווי מען פוצט. דאס פוצט מן הסתם די דינסט. דער גראף וויל זי פרעגען, וואו די מאדאם געפינט זיך, און ער עפענט די טיר פון דער שאנק. אנ'איבערראשטער גלאצט ער אויס א פאר אויגען.

אויף א שטיקעל מאטראץ, די פיס אונטער זיך זיצט די געליבטע מיט די גאלדענע האר. אין איין האנד האלט זי א שיך, אין דער צווייטער א בערשט און זי פוצט, פליהט מיט דער בערשט ארויף און אראפ. דער שוך — א שפיגעל. מיט א מעסער קראצט זי אפ די זוילען, די אפצאסען, קראצט אפ דעם שמוץ, וואס האט זיך דארט אנגעקליבען.

איבער'ן פנים, איבער'ן האלז — טראפענס שווייס. די האר פאלען אין די אויגען אריין. זי בויגט דעם קאפ, ווארפט צוריק די האר, און די אויגען פינקלען פון פרייד. זי פוצט נישט, זי גלעט דעם שוך. זי איז גליקליך.

איהר פאטער האט גערייניגט די גאסען. די מוטער — געוואשען די טרעפ, די קארידארען. יע־דען פריהמארגען, ווען זי וועקט זיך אויף, טראכט זי וועגען איהרע קינדער־יאהרען, וואס זי האט פערבראכט אין די פינסטערע קארידארען צווישען אלטע קליידער און אלטע שיך. דאס איז איהר פריה־מארגענדיגער חלום. און א פערלאנג בעפאלט זי עפעס צו פוצען, ומעג עס זיין א פאר שיך. און אזוי ווי אנדערע מענשען בענקען נאך בלומען, בענקט זי עפעס אפצופוצען. דאס איז א סוד. זי שעמט זיך דערמיט, זאגט עס קיינעם נישט. זי לעבט אבער איבער גרויס פרייד, ווען זי טוט עס. און אזוי געהט זי יעדען פריהמארגען, אין איהר גאנצער שעהנקייט אפקראצען די זוילען, מיט איהרע שעהנע פינגער, אפפוצען די שיך.

דער גראף ריהרט קוים אן איהר אקסעל. און ווען זי קוקט איהם אן אנ'איבערראשטע, נעמט ער פון איהר די שיך, טוט זיי אן. ער ווארפט איהר צו פינף סו און געהט אוועק.

די שיך־פוצערין עסט זיך אויף א לעבעדיגע. זי שרייבט צום גראף. זי פערלאנגט פון איהם הונדערט טויזענד פראנק שאדען. דער גראף ענט־פערט, אז ער איז איהר יא עפעס שולדיג. פאר אפפוצען די שיך א טאג קומט אויס פינף און צוואנ־ציג סאנטים. אין דריי חדשים האבען זיך אנגעזא־מעלט דריי־און־צוואנציג פראנק. ער שיקט איהר צו מיט זיין בעדינער די דריי־און־צוואנציג פראנק.

יודיש: — א. פען

איז טייך געווארפען און צוריקגעפונען

ס'האט מיט איהם געטראפען ווי מיט משה רבינו — ווען ער איז געבוירען געווארען האט איהם זיין מוטער אריינגעווארפען אין טייך... — א פערפלאנטערטע פאמיליען-דראמע, וואס האט זיך אנגעהויבען זעהר טרויעריג און האט זיך געענדיגט צום גוטען

(סוף.)

„גאט האט פערנומען איהר געבעט".

אונזער גליק האט אונז נישט אנגעהויבען צו בעקומען. איבערהויפט מיר. איך פלעג דורך די נעכט וויינען און קלאגען און איך פלעג זיך בעטען ביי גאט: טו א נס, גאט גרויסער, און זאל זיך מיין זוהן אפזוכען!" — כאטש כ'האב געוואוסט, אז ס'איז אנ'אונמעגליכע זאך. נישט כ'האב געוואוסט אין וועמס הענד מיין זוהן איז אריינגעפאלען, נישט וואו ער איז — כ'האב נאר געוואוסט איין זאך: מיין הארץ איז מיר פון בענקשאפט אויסגעגאנגען נאך איהם.

אבער ווייזט אויס, אז גאט האט מיינע טרערען פערנומען און ער האט דערהערט מיין געבעט און ער האט מר צוריקגעגעבען מיין זוהן. און אט פרייד מיין גרויסע, ווי אזוי ס'איז געשעהן.

דאס איז שוין געוועזען עטליכע יאהר נאך דער מלחמה, דאס רעדעל אונזער האט זיך נאך אלץ געדרעהט בארג ארויף, וואס א טאג זענען מיר רייכער געווארען. אבער וואס האט געטויגט אונזער געלד, אז אין הויז זענע מיר ביידע געווען עלענד. אליין. מיר האבען שוין געוואלט אדאפטירען א קינד, אבער ס'האט אונז אפגעהאלטען דאס, וואס מיר זענען שוין (איך און מיין מאן) געווען אין די מיטעלע יאהרען און אריינגעהמען א קליין קינד אין הויז האט עפעס נישט געפאסט, אריינעמען, ווידער, אנ'ערוואקסען קינד, האבען מיר דאך געוואוסט אז עס וועט צו אונז זיין פרעמד... אחת-לאחת — ס'איז אונז נישט געווען גוט.

ביז איינמאל מאכט זיך אזא געשיכטע:

איך ווייס נישט ווי אזוי איך בין דאן נישט ארונטער פון זינען פון פרייד. אבער גאט שטארקט, ווייזט אויס, דעם מענשען סיי אין צרות, סיי אין פרייד, ער זאל זיי קאנען אריבערטראגען.

איינמאל לייענענדיג א יודישע צייטונג בין איך געקומען איבער אנ'אנאנס, פון וואס לייענענדיג וואס דארט איז געשריבען, האט זיך מיר שיער דאס הארץ נישט אפגעריסען.

פון א. אקערמאן.

דער אנאנס איז געווען אנ'אויפרוף צו א מאמען וואס האט אין יענעם און יענעם יאהר אין דעם און דעם שטעטעל ביי דער גרעניץ צווישען עסטרייך און דייטשלאנד איבערגעלאזט א קינד אויפן וואסער — און האט געבעטען אז מען זאל דעם קינד אויסזאגען דעם אמת. איז איצטער — האט זיך אין אנאנס געשריבען — געקומען די צייט, און אויב די מוטער לעבט און געפינט זיך אין אמעריקע זאל זי זיך אפרופען צו איהר זוהן, וועלכער האלט ביי חתונה האבען, און ער וויל אז די מוטער זיינע זאל איהם פיהרען צו דער חופה...

און דעם קינדס נאמען איז געווען אונטערגעשריבען „ניוניא". גאט! ווי שטארק א מענש איז אז איך האב די פרייד מיינע געקאנט איבערטראגען... און איך בין אוועק שנעל אויפן אדרעס פון מיין זוהן— און האב איהם דערזעהן נאך דריי- און-צוואנציג יאהר!...

וואס פאר א בעדייט וועלען דען דא האבען ווערטער, ווען איך וועל איבערגעבען די בעגעגעניש מיט מיין זוהן? זיי וועלען דאך זיין שטום אקעגען דעם וואס ס'איז פארגעקומען אין יענער מינוט, ווען מיר האבען זיך ארומגעכאפט און צעקושט.. וועגען דעם קאן איך דאך אנשרייבען א גאנצען בוך! — אבער דא וויל איך זיך נאר בענוגענען דערמיט, וואס איך וועל אין קורצען דערצעהלען וועגען מיין זוהן, ווי ער איז געקומען קיין אמעריקע.

פון נויט צו גליק...

ווען איך האב דאן אויפן טייך איבערגעלאזט מיין זוהנעלע, איז ער אנגעקומען אין אנ'ארימער פאמיליע פון א סטאליער. אין וועלכער עס האבען זיך געפינען פיר קינדער. ביים אהיימנעמען דאס געפונענע קינד, האט דעם סטאליערס ווייב געזאגט צו איהר מאן: „יוסף, וואס מיר וועלען טון מיט אונזער קינדער וועלען מיר אויך טון מיט דעם קינד". און פון דאן אן איז ניונא געוואקסען ביי דעם סטאליאר אין הויז. ווען ער איז אונטערגעוואקסען, האט איהם דעם סטאליארס ווייב, וועמען ער האט גערופען מאמע, אויסגעזאגט דעם אמת, — אזוי ווי עס איז געווען געשריבען אין בריוועל צו איהר, אז זי האט איהם געפונען, און אזוי איז ניונא דארטען געוואקסען, ביז נאך דער מלחמה, ווען ער איז געקומען מיטן סטאליארס פאמיליע קיין אמעריקע, דא איז ניוניא אדער ווי ער הייסט אין אמעריקע, נייטען, געגאנגען אין שאפ ארבייטען, און קיין גליקען האט ער נישט געמאכט, שפעטער האט ער זיך דא בעגעגענט מיט א מיידעל פון זעהר א פיינער פאמיליע. און דער מיידעל האט נייטען פאר דער חתונה אויך דערציילט דעם אמת וועגען זיין מאמען — וועגען מיר הייסט עס, און זיי האבען ביידע בעשלאסען מיך אפצוזוכען.

איצטער איז שוין נייטען פערהייראט און איך האב שוין א ליב אייניקעל, וואס איז ביי מיר טייערער פון דער גאנצער וועלט, און מיר אלע — מיין מאן, איך, מיין זוהן ניוניא, — ווי איך רוף איהם ביזן היינטיגען טאג — מיין שנור פלארענס, און מיין טייער אייניקעל מעקסי (מנחם) זענען איין גליקליכע פאמיליע. כאטש מיר וואוינען אין בעזונדערע הייזער. און די געשיכטע האב איך דערצעהלט פאר דער וועלט דערפאר, אפשר וועט זיך נפתלי, מיין ניוניא'ס פאטער, וועגען דעם דערוויסען און ער וועט קומען זעהן זיין זוהן. מיר זענען איהם אלע מוחל. איך בין גליקליך פערהייראט — אזוי איז אונזער זוהן, און מיר אלע טראגען אויף איהם נישט קיין שווער הארץ.

באלד וועט מען קומען צו דער לבנה

דער ערשטער געלונגענער פרוב צו שיקען לעבעדיגע בעשעפענישען מיט א ראקעט

עס איז ענדליך געמאכט געווארען א געלונגענע פראבע ארויסצושיסען אין דער לופטען א ראקעט, אין וועלכען עס זענען געזעסען צוויי לעבעדיגע בעשעפענישען, א הון און א האן. דער ראקעט איז געפלויגען מיט דער שנעלקייט פון זעכציג מייל א מינוט. און ווען ער האט געלאנדעט, האט מען די צוויי עופות געפונען פריש און געזונט. ס'האט זיי גאר נישט געשאדט.

דער דאזיגער עקספערימענט גיט גרויסע האפענונגען, אז מיט דער צייט זאל מען קענען פערווירקליכען דעם טרוים צו שיקען ראקעטען מיט פאסאזשירען צו דער לבנה און אויך אנדערע, ווייטערע פלאנעטען.

ביי דעם בעריהמטען פראנצויזישען שרייבער זשול ווערען איז פאראן אזא פאנטאזיע — אויסצושיסען א ראקעט פון דער ערד, וואס זאל פליהען ביז דער לבנה. מ'האט עס אבער בעטראכט נישט מעהר טאקע ווי א פאנטאזיע. איינע פון די הויפט־אויסצוזעצונגען איז, אז ווען מ'זאל אפילו שוין בעוויזען צו שאפען א ראקעט, וואס זאל קענען פליהען אזוי ווייט, וועט קיין בעשעפעניש נישט קענען בלייבען לעבען אין איהם. דער געוואלדיג שנעלער, פלוצלינדיגער ריס ביים אויסשיסען דעם ראקעט וועט מאמענטאל טויטען יעדע לעבעדיגע בריאה, וואס וועט זיך געפינען אין דעם ראקעט. אויך וועט דער ראקעט מוזען לאנדען מיט אזא געוואלדיגען קראך פון דעם שנעלען פליהען, אז קיין בעשעפעניש אין איהם וועט נישט קענען בלייבען לעבען.

האט מען אבער די לעצטע צייט געגומען טענה'ן, אז מ'קען דעם ראקעט בויען אינוועניג אזוי, אז עס זאל די פאסאזשירען נישט שאדען נישט ביים ערשטען ריס פון דער ערד און נישט ביים לאנדען. ווען מ'קען בייקומען די דאזיגע שוועריגקייטען, די געפאהרען ביים אויסשיסען דעם ראקעט און ביי זיין לאנדען, איז דער גאנצער וועג קיין געפאהר נישט. דער ראקעט מעג זיך טראגען ווי שנעל, אפילו הונדערטער און טויזענטער מיילען א מינוט, וועלען עס די פאסאזשירען גארנישט פיהלען.

דער עקספערימענט איז געמאכט געווארען נישט אין אמעריקא און נישט אין אייראפע, נאר דוקא אין א צוריקגעשטאנענעם לאנד, אין אינדיען, דער ראקעט איז געשיקט געווארען איבער'ן טייך דאמאדאר, און ער איז געפלויגען מיט דער שנעלקייט פון א מייל א רגע, 60 מייל א מינוט, א חוץ די צוויי עופות, האט דער ראקעט אויך געפיהרט א פעקעל בריף. די בריף זענען אבער נישט וויכטיג. פאסט און שפייז האט מען שוין פריהער געשיקט מיט ראקעטען, איבערהויפט אין אויסטראליע. דער וויכטיגער פונקט איז, וואס די צוויי עופות זענען געבליבען לעבען. דאס הייסט, אז מ'קען אין א ראקעט שיקען לעבעדיגע בעשעפענישען, מסתמא אויך מענשען. און זיי זאל גארנישט שאדען.

עס איז גאנץ מעגליך, אז היינטער קענען אפשר פיל לייכטער אויסהאלטען דעם שטארקען טרייסעל, ווען דער ראקעט גיט זיך א ריס פון דער ערד, און ווען ער לאנדעט. אבער דער ראקעט פאר פאסאזשירען קען דאך געבויט ווערען אינעווייניג אזוי, אז דער טרייסעל זאל זיך נישט פיהלען שטארק, זאל פערשלונגען ווערען פון א סיסטעם פון ספרענזשינעס. און אויב דער ראקעט זאל געפיהרט ווערען פון א פילאט, קען דאך דער פילאט אזוי קאנטראלירען דעם אויפהויבען זיך און לאנדען. אז דער טרייסעל זאל נישט זיין קיין געוואלדיגער.

פארלויפיג ווערען די דאזיגע ראקעטען ארויסגעשיקט אהן פילאטען, דאס הייסט, זי פליהען אליין, אהן א פליהער, בלויז מיט דער מאשינאציע פון די אפאראטען, וואס זענען איינגעארדענט אינעווייניג אין איהם. מיט דער צייט אבער, דורך דער הילף פון נייע אויסבעסערונגען און ערפינדונגען, וועט א מענש אינעווייניג קענען איהם פיהרען און קאנטראלירען.

דעם ראקעט, מיט וועלכען מ'האט געמאכט די דערמאנטע פראבע איבער'ן טייך דאמאדאר, אין אינדיען, האט ערפונדען סטיווען סמיטה, וועלכער געהערט צו דער „בריטיש אינטערפלענעטערי סאסאייעטי". ער גיט זיך אן אלס א נייגונג אויף דעם געביט פון ראקעטען, אבער מ'ווייס, אז ער איז בעשעפטיגט שוין מיט ראקעטען א מווייגסטענס א פאר יאהר צייט. און דער אינדישער מאהאראדזשא פון סיקים, סער טאשי באמגיאל, שטיצט איהם מיט געלד. סמיטה האט שוין א סך פראבעס מיט ראקעטען געמאכט. דער ראקעט, וואס האט געמאכט זיין איצטיגע פראבע מיט די צוויי עופות, איז שוין זיין 6־טער. ער רופט זיך „דעיוויד עזרא". ער האט א פאר פליגלען, דער דאזיגער ראקעט, כדי ער זאל זיך לאנגזאמער אראפלאזען אויף דער ערד.

פאר ווענטילאציע, צו רייניגען די לופט אין דעם חדר, וואו די עופות זענען געזעסען, זענען אין דעם ראקעט געמאכט צוויי לעכלעך, לענגליכע און שמאלע. וואו צו מאכען די לעכלעך, האט מען פריהער בעדארפט גוט דורכטראכטען. ווען מ'וואלט זיי געמאכט צו נאהענט צום שפיץ פון ראקעט, וואלט די לופט זיך אריינגעריסען מיט אזא קראפט, ווען דער ראקעט גיט זיך א לאז א מייל א רגע, אז די עופות וואלטען עס נישט אויסגעהאלטען. דער קלאפ וואלט זיין ווי פון א קויל פון א ביקס. צו נאהענט צום עק וואלט אויך נישט געטויגט: דער ראקעט וואלט אינעווייניג געבליבען אהן לופט. דאס גלעכעל האט אויך נישט געטארט זיין צו גרויס, דאס עוף זאל נישט קענען ארויסרוקען דעם קאפ. דער שטארקער ווינט פון אזא שנעלען פליה וואלט דאס עוף גלייך אפגעריסען דעם קאפ.

דער קאנציגסטער טייל פון דעם ראקעט איז דער חדר, וואו די עופות זענען געזעסען. ווי אזוי ער איז געבויט, דער דאזיגער חדר, איז א סוד, וואס דער ערפינדער וויל נישט אויסזאגען. ער זאגט בלויז, אז צווישען דעם חדר און דער „באזע" פון ראקעט איז פאראן א ספרענזשינע, וועלכע פערשלינגט דעם טרייסעל ביים אויפהויבען זיך און ביים לאנדען. אבער מענשען, וואס האבען א ידיעה אין דעם ענין פון בויען ראקעטען, ערקלערען, אז די ספרענזשינע אליין איז נישט גענוג. פאראן דארט מסתמא נאך עפעס. וואהרשיינליך ווערט דילופין אויסגענוצט אלס א מין קישעלע.

די „אינטערפלענעטערי סאסאייעטי", צו וועלכער דער ערפינדער סטיווען סמיטה געהערט, שטרעבט צו אזוינע הויכע צוועקען, ווי בעזוכען אנדערע פלאנעטען. פארלויפיג איז דאס נישט מעהר ווי א פאנטאזיע, כמעט א משוגעת. מיר לעבען אבער אין אזא מערקווירדיגער צייט, ווען פיל פאנטאזיעס ווערען פערווירקליכט. ערשט נישט לאנג צוריק, אין אנפאנג פון היינטיגען יאהרהונדערט, האט מען בעטראכט לופט־פליהעריי פאר א פאנטאזיע, און אויף די ברידער ראיט מיט זייערע ערשטע פראבעס, האט מען געקוקט ווי אויף משוגעים. און ס'געפינען זיך שוין איצט מענשען, וואס זאגען, אז פליהען צו דער לבנה און אנדערע פלאנעטען איז נישט קיין פאנטאזיע, וואס איז אויסגעשלאסען אין דער ווירקליכקייט.

מען זאגט נביאות, אז ס'וועט נישט דויערען לאנג. וואהרשיינליך א הונדערט יאהר, און מענשען וועלען פליהען מיט ראקעטען צו דער לבנה. אזא ראקעט וועט זיין א ריזיגער, יועט וועגען אנ'ערך פון 70,000 טאן און וועט זיין פול מיט גרויסע שטארקע קאנאנען, וועלכע וועלען איהם טרייבען. אין דעם ראקעט וועלען זיך לייכט איינארדענען ביז זעכציג מענשען און די נויטיגע אפאראטען צו טראגען אויף זיך אין דער זעהר דינער לופט אויף דער לבנה. מ'רעכענט, אז דער ראקעט זאל קענען פליהען מיט דער שנעלקייט פון צעהנדליגער טויזענד מייל א שעה.

דער הויפט־פראבלעם בעשטעהט אין קענען שאפען אזוי פיל ענערגיע פאר שנעלקייט פון פליהען, אז מ'זאל קענען מאכען די רייזע צו דער לבנה און קומען צוריק צו דער ערד.

נייער איטאליענישער באטשאפטער וואלענטינא אין ווארשא, לעגט א קראנץ אויפ'ן קבר פון אונבעקאנטען זעלנער

ראדיא - ווינקעל

פייערליכע ערעפנונג פון דער מעט[...] און עלעקטראטעכנישער אויסשטעל[...] סענסאציאנעלע ערפינדונגען. טע[...] שע וואונדער. אימפאזאנטע ראד[...] אויסשטעלונג

אונטערן הויכען פראטעקטאראט פון [...] פרעזידענט איז אין ווארשא אויפ'ן פלאץ [...] לובעלסקי" פארגעקומען די פייערליכע ער[...] פון דער גרויסער „מעטאל-עלעקטראטעכניש[...] ראדיא-טעכנישער אויסשטעלונג".

דער דעוויז און דער יסוד פון דער [...] גער אויסשטעלונג איז: שטראם און מעטאל.

אויף א גאנץ גרויסען פלאץ געפונ[...] כל'ערליי עקספאנאטען און איינריכטונגען, [...] דעמאנסטרירען די ענטוויקלונג פון דער מעט[...] יע און עלעקטראטעכניק אינ'ם נייעם פוילע[...]

עס געפינען זיך פערשידענע ערליי אר[...] כלים פון דער מעטאלורגיע פון גאר קליין [...] גרויס.

איינער פון די סאמע אינטערעסאנט[...] די בעזוכער איז דער ברייטער פאווילאן פון [...] און טעלעגראף-מיניסטעריום.

דא געפינען זיך ערפאהרונגס-עקספ[...] פון מלוכה'שען אינסטיטוט פאר טעלעקאמ[...] יע, וועלכער איז אנ'ארט פאר וויסענש[...] עקספערימענטען פון דער גרעסטער וויכט[...] דא זעהען זיך אזעלכע זאכען, וואס זענען [...] רעוואלאציעס, און דער וועלכער קאן ניש[...] שטארק דערויף האלט עס פשוט פאר נסים.

אבער דער סאמע גרעסטער וואונדע[...] דאזיגען פאווילאן איז דער ראדיא-טייל, דא[...] צוו. אגד. אויפגעשטעלט געווארען א ספע[...] ראדיא-סטודיא, וועלכער איז צוגענגליך פאר [...] מען. דער דאזיגער סטודיא איז קאנסטרואיר[...] מאטעריאלען, וואס איזאלירען די קלאנג[...] פאר די אויספיהרער איז אויפגעשטעלט א[...] טעאטראלער פאדיום. אין דאזיגען סטודיא [...] טעגליך פאר ראדיא-אודיציעס מיט'ן אנט[...] פארבעטענע ארטיסטען, קאנצערט-אנסאמבל[...] די אודיציעס — אדער זיי ווערען טראנס[...] אויף דער ראשינער אנטענע און פון דארט [...] זיי ממילא אן איבער גאנץ פוילען, אדער [...] רען אנגעדרעהט אויף דער בעוואוסטע נייע[...] ראטור. אט דאס אנדרעהען פליטען קומט [...] א בעגלייטערטער קאבינע פאר אדעמענ'ס [...] אזוי נאך קאן מען בעקומען א קלארען [...] פון דער דאזיגער טעכנישער דערגרייכונ[...] אפשר אויך הערען די זעלבע פליטען [...] אינדערהיים אויפ'ן ראדיא-הילכער.

ווייטער זעהט מען גענוי די גאנצע [...] פון דער ראדיאפאניע, למשל: די אמפליפיקא[...] די מיקראפאנען צוזאמען מיט די ספיקער[...] גל. די ווענד פון סטודיא זענען בעציהרט [...] אויסטערליש אינטערעסאנטע פאטאמאנטאזש[...] שטעלען מיט זיך פאר גראפיש די 10-יע[...] ענטוויקלונג פון ראדיא אין פוילען.

דאס אלץ, וואס אינטערעסירט דעם [...] הערער, קאן מען דא זעהן: אויספיהרליכע [...] וועגען דעם גיט דער אינפארמאציע-קיאס[...] ראדיא.

ווי אזוי דארף זיך פיהרען א זשור[...] ליסט — א ראדיא-בעריכטס-געב[...]

דער פראנצויזישער זשורנאליסט שארל[...] גיט אויף די אלע מעלות, וואס עס דארף [...] א זשורנאליסט, וואס גיט אב בעריכטען [...] ראדיא:

א ראדיאפאנישע שטימע, אויסדרוק[...] קלאר, מוסטערהאפטע דיקציע, נישט זיין מעג[...] נישט דעקלאמירען, נישט אפעקטירען, נישט [...] מיט פאטאס און נישט פרעטענציעז. נאטור[...] איז א געוויסע אריגינאליטעט פון דער שטימ[...] וועלכער עס זעהט זיך ארויס דער טעמפער[...] דער שטים. די פרעסע-איבערזיכטען דארפען [...] זיין בענאל, נאר פול מיט אינהאלט און לעבע[...]

אין יעדער ראדיא-סטאציע דארף [...] ספעציעלע פערזאן מיט אנ'אפענעם קאפ, [...] הארזיקאנטען, האבען ארום זיך צוגעקליבענע [...] ארבייטער. די דאזיגע פערזאן דארף אויך [...] צונויפשטעלען א צייטונג און געבען קאמוניק[...] פאר דער פרעסע מיט דער הילף פון מאדערנ[...] טעכנישע מיטלען.

Dr. med.
[...]ALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלע[...] קראנקהייטען און מענער-שוואכ[...]
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט [...]
פיעטריקאווער 161
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייז [...]
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 [...]
זונטאג פון 1—8 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטעזאל

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

מאָנטאָג,
31
אויגוסט
י״ג
אלול תרצו
זון-אויפגאַנג 6.20
זון-אונטערגאַנג 5.17

פעראָרדנונג וועגען די קהלה-וואַהלען אין לאָדז

איז שוין צוגעשיקט געוואָרען צו דער קהלה-פערוואַלטונג

אונטער'ן פאָרזיץ פון פרעזעס מינצבערג איז נעכטען פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג. ביים אָנהויב פון דער זיצונג האָט דאָזאַר רומקאָווסקי געשטעלט פאָלגענדע אָנפראַגען:

אויף וואָס פאַראַ אויפן געפינט זיך אויף דער טאָג אָרדנונג די פראַגע וועגען עפענען אַ צווייטע קהלה'שע תלמוד-תורה, בעת די קהלה שטעהט איצט פאַר וואַהלען. דאָזאַר רומקאָווסקי לעגט פאָר אַראָפּצונעהמען די פראַגע פון דער טאָג-אָרדנונג.

פרעזעס מינצבערג ענטפערט, אַז דער בעשלוס צו עפענען אַ צווייטע קהלה'שע תלמוד-תורה איז נאָך אָנגענומען געוואָרען דעם 28 יוני, אויף דעם צוועק געפינען זיך שוין פערשידענע סומען אין די לעצטע צוויי בודזשעטען.

דאָזאַר רומקאָווסקי פרעגט ווייטער, אויף וואָס פאַראַ סמך דער פרעזעס האָט בעפולמעכטיגט צו אַמטירען בעת זיין אורלויב איינעם פון די דאָזאָרעס.

פרעזעס מינצבערג ענטפערט, אַז ער האָט בעפולמעכטיגט דעם דאָזאָר שוויאַטלאָוויסקי צו אַמטירען אין זיין אורלויב-צייט דערפאַר, ווייל ס'איז נישט פערהאַן קיין וויצע-פאָרזיצער און דער עלטסטער דאָזאָר איז אויך נישט אָנוועזענד געוועזען אין לאָדז.

נאָכ'ן אָננעהמען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פריערדיגער זיצונג, ווערט פאָרגעלייענט פאָלגענדע פעראָרדנונג פון דעם שטאָטישען סטאַראָסטע:

„אויפ'ן יסוד פון רעסקריפּט פון דער לאָדזשער וואָיעוואָדזטווע פון 13 יוני 1936 און אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג פון מיניסטעריום פאַר אמונות און קהלות, וועלכע איז ערשינען אין נומער 135 פון „מאָניטאָר פּאָלסקי" פון 12 יוני 1936 פעראָרדען איך אַדורכצופיהרען וואַהלען צו דער יודישער קהלה אין לאָדז און פאָדער אויף די פערוואַלטונג פון דער קהלה תיכף צוצוטרעטען צו די וואַהל-צוגרייטונגען.

אין די וואַהל-אַרבייטען דאַרפען גענוי אָפּגעהיטען ווערען די טערמינען, וועלכע זענען אָנגעגעבען אין וואַהל-קאַלענדאַר. וועלכער וועט אין דער נאָהענטסטער צייט איבערגעשיקט ווערען צו דער קהלה. ס'ווערט געשטעלט דער בעדינג, אַז דאָס בעשטימען אַ וואַהל-קאָמיסיע זאָל פאָרקומען ביז'ן 1 סעפּטעמבער. דער נאָמענטליכער צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע דאַרף איבערגעשיקט ווערען דער סטאַראָסטווע ביז'ן 2 סעפּטעמבער."

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג וועגען אַדורכפיהרען די וואַהלען צו דער קהלה, איז בעשלאָסען געוואָרען צו רופען אויף מאָרגען, דינסטאָג, 1 אַ זייגער בייטאָג אַ זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג מיט דעם איינציגען פונקט אויף דער טאָג-אָרדנונג: בעשטימען אַ וואַהל-קאָמיסיע.

אויף דער ווענדונג פון לעגיאָן א. נ. פון בערעק יאָסעליעוויטש, איז בעשטימט געוואָרען פאַר'ן לעגיאָן אַ סובסידיע פון 750 זל., וועלכע וועלען אריינגעשטעלט ווערען אין צוגאָב-בודזשעט.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו עפענען אַ 6-טער אָפּטיילונג פאַר וועלטליכע לימודים פון דער תלמוד תורה אויף גאַפּלאַנסקאַ 6.

ס'ווערט אָנגענומען דער קאַסע-בעריכט פאַר'ן חודש מאַי, יוני און יולי, דער בעריכט פון דער פינאַנץ-קאָמיסיע און פון דער בית-החיים-קאָמיסיע.

ס'ווערט דאַן גענומען צו קענטניש דער בעריכט פון יתומים-הויז, אין וועלכען ס'געפינען זיך איצט 23 קינדער, מיט'ן מאָמענט ווען דער לאָקאַל וועט פערברייטערט ווערען, צו וואָס עס ווערען געמאַכט בעמיהונגען, וועלען אָנגענומען ווערען נאָך קינדער, און ס'וועט פאָרקומען די פייערליכע ערעפנונג פון יתומים-הויז.

די קאָמיסיע צו עפענען די צווייטע תלמוד-תורה איז אויפגעפאָדערט געוואָרען צוצושטעלען אַ פּלאַן וויפיל אָפּטיילונגען ס'דאַרפען געעפענט ווערען און פאַר וויפיל קינדער.

וואַנדאַליזם פון כוליגאַנעס

אויסגעהאַקט אַלע שויבען אין אַ שטיבעל אויף זאַגאַיניקאַווא-גאַס

די געגענד פון ראַקיטשינער גאַס נאָכן וואַדני רינעק איז אַן אָרט פאַר דער ענדעקישער אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע און פאַר פערטשעפּען יודען.

די פּלויטען אין יענער געגענד זענען בסדר בעשריבען מיט פערשידענע אַנטיסעמיטישע לאָזונגען ווי: „אַ טויט די יודען", „סאָציאַליזם און קאָמוניזם איז אַ יודישע ערפינדונג", „קויפט נישט ביי יודען" א. אז. וו.

די ענדעקעס פערגעסען נישט פון צייט צו צייט אין יענער געגענד צו לאָזען פון זיך הערען.

אויף זאַגאַיניקאַווא 95 עק ראַקיטשינער געפינען זיך 2 שטיבלעך צום דאַווענען, איינס אַ גערער, אויפן ערשטען שטאָק און דאָס צווייטע, אַן אַלעקסאַנדערער אין פּאַרטער. נעכטען אינדערפריה, ווען די מתפללים פון אַלעקסאַנדערער שטיבעל זענען געקומען צום דאַווענען, האָבען זיי געטראָפען אַלע שויבען איןביידע פענסטער אין אַ צאָהל פון 12, איינגאַנצען אויסגעשלאָגען. אין שטיבעל האָט מען געפונען שווערע שטיינער, וועלכע זענען זעהר אוים אריינגעוואָרפען געוואָרען פון גאַס דורך די פענסטער. וועגען דעם דאָזיגען וואַנדאַלישען אַקט האָבען די גבאים געמאָלדען דער פּאָליציי.

אַ יוד שטאַרבט אין דער שוהל ביי קבלת שבת

פערגאַנגענעם פרייטאָג-צו-נאַכט אין ווישניאָווא גורא

פערגאַנגענעם פרייטאָג צו נאַכטס האָבען די ליעטניקעס אין ווישניאָווא גורא פּלוצים דערהערט מורא'דיגע געשרייען, וואָס האָט זיך געטראָגען פון איינע פון די ווילעס. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, זענען די געוואַלדען און הילף-רופען געקומען פון שטיבעל, וואָס געפינט זיך אין גליקזאָנס ווילע, וואו אַ יוד איז פּלוצים אין מיטען דאַווענען פּאַראַליזירט געוואָרען.

אויפן אָרט איז באַלד אָנגעקומען אַ דאָקטאָר, וואָס האָט פעסטגעשטעלט, אַז ביי דעם יוד איז פּאַראַליזירט געוואָרען אַ האַלבער טייל קערפּער, יעדע הילף איז געוועזען צו שפּעט, אין'ן דער נאַכט פון פרייטאָג אויף שבת איז דער יוד געשטאָרבען.

דער פערשטאָרבענער איז יעקב שמחה אייזנהאָרן (פון לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 56). ער איז געקומען אויף שבת צו גאַסט צו זיינעם אַ זוהן, וואָס וואוינט איצט אין ווישניאָווא גורא.

דער פערשטאָרבענער איז געוועזען אַ גרויסער בן תורה, בעקאַנט אין די חסידישע קרייזען א. נ. ר' יעקב שמחה טאָמאַשאָווער. דער פּלוצלינגער טויט, האָט דערום אין ווישניאָווא גורא געמאַכט אַ טיפען רושם.

אין דער לויה, וואָס איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען פון „חסד של אמת", האָט זיך בעטייליגט אַ גרויסער עולם.

אויפרייס פון אַ האַנד-גראַנאַט

14-יעהריג יונגעל שטערבליך פערוואונדעט געוואָרען

(א) אויף דער גאַס פּושעדלוזשעניע לאַנקאָווע 162 האָט פּאַסירט אַ שווער אומגליק מיטן 14-יעהריגען מאַריאַן סאָבטשאַק, אַ זוהן פון אַ דאָרטיגען איינוואוינער.

דאָס יונגעל האָט אויף אַ דערבייאיגען פעלד געפינען אַ האַנד-גראַנאַט, וואָס איז וואַרשיינליך געפינען געוואָרען בעת מיליטערישע איבונגען. מיט דעם גראַנאַט האָט דאָס יונגעל מאַניפּולירט אַזוי לאַנג, ביז וואַנען דער גראַנאַט האָט אויפגעריסען. דאָס יונגעל איז דערביי שווער פערוואונדעט געוואָרען אין קאָפּ און בויך און איז אַנידערגעפאַלען אין אַ טייך בלוט.

די אַלאַרמירטע פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פערוואונדעטען אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אריין.

12-יעהריגער קאַנדידאַט פאַר'ן קריגס-פּלאַט

(ז) גענאַוועפאַ קוזשניק פון דער גאַס 28. שיסער-פּולק 50 האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז איהר 12-יעהריג זוהנדעל היפּאָליט האָט ביי איהר צוגעגנב'עט 650 זל. און איז נעלם געוואָרען. די מוטער האָט דערביי צוגעגעבען, אַז דער תכשיט איז שוין מעהרערע מאָל אַנטלאָפען פון דערהיים און איז שטענדיג געבראַכט געוואָרען צוריק פון פערשידענע שטעט אין פּוילען. דער פּאָליציי האָט זיך אין לויף פון עטליכע שעה איינגעגעבען צו כאַפּען דעם „דזשורטשער". אין קינאָ „קאָרסאָ" איז ער געזעסען ביים פילם „די סודות פון קריגס-פּלאַט". מען וואָלט איהם אפשר נישט געכאַפּט, נאָר ער האָט געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט דורכדעם, וואָס ער איז ברייט געזעסען אין אַ לאָזשע און האָט די אָרומיגע מכבד-געווען מיט שאָקאָלאַד פון אַ באָמבאָניערקע. ביי איהם האָט מען נאָך געפינען 600 זל. מיט 75 גר. און אַ באַהן-בילעט קיין גדיניע. אין קאָמיסאַריאַט האָט ער ערקלערט, אַז ער וויל אַריינטרעטען אין קריגס-פּלאַט.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער.
לעצטע 2 גאַסטשפּילען פון
פּסח'קע בורשטיין
מיט'ן אָנטייל פון נאַדיאַ קאַרעני און יעקב פישער
היינט, מאָנטאָג, 9.15 אָוונט צום לעצטען מאָל
אַ חתונה אין שטעטעל
פּרייזען רעדוצירט פון 54 גר. ביז 2 זל.
מיט אַ געקליבענעם אַנסאַמבל. דיר.: דוד בייגעלמאַן.
מאָרגן, דינסטאָג, דעם 1 סעפּט. געזעגענט זיך בורשטיין מיט לאָדז
3 פאָרשטעלונגען אין איין נאַכט
עס וועט זיין אַ נאַכט פון הומאָר. געזאַנג און טאַנץ.
גענויערעס אין מאָרגנדיגען אַנאָנס.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

אויסגעטויט ענדעקעס ביז'ן... העמד

(ז) אין דער לויה פון גלח וואַצלאַוו וואַשיקאָווסקי האָבען אָנטיילגענומען עטליכע נאַראָדאָוצעס אָנגעטון אין נאַראָדאָווע מונדירען.

נאָכ'ן פערענדיגען די לויה-צערעמאָניע, זענען די ענדעקעס, וואָס האָבען פּאַראַדירט אין די נאַראָדאָווע מונדירען, דורך דער פּאָליציי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס-אַמט, וואו מ'האָט זיי אויסגעטון די מונדירען מיט די פּאַסקעס און זיי איבערגעלאָזט אין די העמדער, דערביי איז געגען די נאַראָדאָוצעס צונויפגעשטעלט געוואָרען פּראָטאָקאָלען, וועלכע זענען איבערגעוויזען געוואָרען דעם סטאַראָסטווע-געריכט. וואו זיי וועלען געמשפּט ווערען פאַר טראָגען די פערבאָטענע מונדירען.

אין די העמד-אַרבעל זענען די בעפרייטע ענדעקעס אויף דראָשקעס געפאָהרען אַ היים.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע
ווענערישע און הויט-קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

קיין ארץ-ישראל
גרופּענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פּרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פּינקטליכע בעהאַנדלונג.
אויספלוג קיין
יוגאָסלאַוויען און אונגאַרן
אויסלענדישע הנהה-און קוראָציע-פּעסער.
פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאַנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאַנד קיין פּוילען
אינפאָרמאַציעס ערטיילט
דאָס יודישע רייזע-ביוראָ
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פאָרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט"
נעמט אָן דאָס איבערשיקען
פּעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

סאַניטאַר-אויפזיכט איבער געשעפטען פון דערנערונגס-אַרטיקלען

(א) צוליב'ן פערשפּרייטען זיך פון די אַנשטעקענדיגע קראַנקהייטען אין לאָדז, האָט די סאַניטאַרע און אַדמיניסטראַטיווע מאַכט פאָרגענומען אַ שטענדיגע שטרענגע קאָנטראָלע איבער די געוועלבער און בודען, וואו מען טערקויפט לעבענס-מיטלען. ספּעציעל מאַכט מען אויפמערקזאַם אויף די איינריכטונגען אין די קיאָסקען און צוקערניעס, וואו מען געברויכט שיסלען אויף צו שווענקען גלעזער אַנשטאָט די אויטאָמאַטישע שווענקערס. אויך אין די אויטאָמאַטישע שווענקערס מוז דאָס וואַסער אָפט געטוישט ווערען.

אין אַ רייהע פאַלען זענען צונויפגעשטעלט געוואָרען פּראָטאָקאָלען.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1918

(א) מאָרגען, דינסטאָג, דעם 1-טען סעפּטעמבער ד. י. הויבט זיך אָן אין ביוראָ פון דער מיליטערישער-אָפּטיילונג אויף פּיעטריקאָווער 165 די רעגיסטראַציע פון די יוגנעליים, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1918 און וואוינען אין לאָדז.

צוגאָב-פּאָבאָר

(א) די צוגאָב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר ש. ק. און לאָדז שטאָט „איינס" וועט אַמטירען דעם 15-טען סעפּטעמבער ד. י. אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 165.

צום צוגאָב-פּאָבאָר דאַרפען זיך צושטעלען אַלע מאַנסבילען, וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1915 און עלטערע, וועלכע האָבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: קאַספּערקעוויטש, זגערזשער 54; ריכטער, 11 ליסטאָפּאַד 86; זורעלעוויטש, פּעטריקאָווער 25; באַיאַרסקי און שאַט. פּושעיאַזד 19; דיטעל, קאָפּערניקאַ 26; ליפּיעץ, פּעטריקאָווער 193; סלאָבאָטאָווסקי, זשגאָווסקאַ 147.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 1—2 מיטאָג און פון 4—6,30 אָוונט

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

נייע 2 קאַנדידאַטען-ליסטעס אַריינגעטראָגען געוואָרען אין הויפּט-וואַהל-קאָמיטעט

פּ. פּ. ס. בעקומען דעם נומער 2 אין אַלע וואַהל-קרייזען - די פּראַקעס דעם נומער 3 אין 7 וואַהל-קרייזען — די ערשטע פיקטיווע ליסטע — נישט דער-פיהרט צו קיין הסכם וועגען אַן איינהייטליכען יודישען וואַהל-בלאָק

נעכטען, נישט קוקענדיג אויף זונטאָג, האָט אַמטירט די הויפּט - וואַהל קאָמיסיע, כדי אָנ-צונעהמען קאַנדידאַטען - ליסטעס.

האַרט פאַר 7 אַ זייגער אין אָוונט, פאַרן שליסען דאָס וואַהל - ביוראָ, איז צום פאָרזיצער פון דער הויפּט וואַהל-קאָמיסיע, ריכטער וועט-שילע, אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ קאַנדידאַטען ליסטע בלויז פאַרן ניינטען וואַהל-קרייז, די ליס-טע הייסט „ראַדיקאַל דעמאָקראַטישע" און אויפן ערשטען אָרט געפינט זיך אַ געוויסער סטאַניסלאַוו טשיכאַצקי. די ליסטע האָט בעקו-מען אין ניינטען קרייז דעם נומער 1. ווי בעקאַנט האָבען אין אַלע איבריגע וואַהל - קרייזען דעם נומער 1 דער דייטשער פאָלקס-פראָנט, וועלכע האָבן אַריינגעטראָגען ליסטעס אין אַלע קרייזען אַ חוץ אין ניינטען.

באַלד דערויף האָבען די פּ. פּ. ס. און קלאַ-סען פעראיינען אַריינגעטראָגען 10 קאַנדידאַטען ליסטעס פאַר אַלע 10 וואַהל-קרייזען און האָבען בעקומען אומעטום דעם נומער 2.

באַלד האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די ראַ-דיקאַל - דעמאָקראַטישע ליסטע, וועלכע איז אַריינגעטראָגען אין ניינטען וואַהל-קרייז איז אַ פיקטיווע און איז אַריינגעטראָגען געוואָרען דורך דער פּ. פּ. ס. כדי צו פערנעמען אין נייג-טען קרייז דעם נומער 1 און בעקומען אין אַלע 10 וואַהל-קרייזען דעם נומער 2.

אויפן ערשטען אָרט פון דער פּ.פּ.ס.ישער ליסטע אין ערשטען וואַהל - קרייז געהט אדאַם וואַלטשאַק, אין צווייטען קרייז גלאַזשעווסקי, אין דריטען — וואַכאָוויטש, אין פירטען — כאַ דינסקי, אין פינפטען — מאַלינאָווסקי, אין זעק סטען — צערבע, אין זיבעטען — גאַלינסקי, אין אַכטען — זדזשעכאָווסקי, אין ניינטען — מיעד-זשינסקי, אין צעהנטען — אַדוו. קעמפּנער.

פונקט 7 אַ זייגער אין אָוענד האָבען אַריינ-געטראָגען זייערע קאַנדידאַטען-ליסטעס די רעוואָלוציאָנערע פראַקציע פון פּ. פּ. ס. זיי האָ-בען אַריינגעטראָגען ליסטעס אין 7 וואַהל-קריי-זען: 1, 3, 5, 6, 7, 8 און 10-טען. דער וואַהל-קאָ-מיטעט פון די „פּראַקעס" טראָגט פאָלגענדען נומען „וואַהל-קאָמיטעט פון אונאָפּהענגיקייטס-קעמפער פּ. פּ. ס. רעוואָלוציאָנערע פּראַקציע". זייערע ליסטעס האָבען אין די דערמאָנטע 7 וואַהל-קרייזען בעקומען דעם נומער 3. אויפן ערשטען אָרט אין ערשטען קרייז אויף דער ליס-טע נומער 3 געהט מיעטשיסלאַוו קאָסטעצקי, אין דריטען — וואָיטשעך פּולראַלניק, אין פינפ-טען — איגנאַצי סיסקאָ, אין זעקסטען — סט. מאַטשעיעווסקי, אין זיבעטען — העגריק ראַ-סאַלסקי, אין אַכטען — סטעפאַן פּלוטשעניק, אין צעהנטען — פראַנטשישעק שולטשאַק.

ענטגילטיג איבערגעריסען די אונטער-האַנדלונגען וועגען אַן איינהייטליכען יודישען בלאָק

די אונטערהאַנדלונגען צווישען ציוניסטישען בלאָק און דעם פעראייניגטען יודישען בלאָק וועגען אַרויסשטעלען געמיינזאַמע ליסטעס צו די שטאָט-ראַט-וואַהלען זענען נעכטען שפּעט ביינאַכט ענטגילטיג איבערגעריסען געוואָרען. די סיבות פון איבעררייסען די אונטערהאַנדלונ-גען זענען די פּרינציפּיעלע חלוקי-דעות, וואָס זענען ענטשטאַנען צווישען די צדדים.

* * *

ווי מען טיילט אונז מיט אָפיציעל פון לאָד-זער קאָמיטעט פון דער צ. ס. א. פּ. „התאחדות" האָט „התאחדות" גאָרנישט געמיינזאַמעס מיט די פערהאַנדלונגען, וועלכע זענען געפיהרט גע-וואָרען צווישען דעם ציוניסטישען בלאָק און פעראייניגטען יודישען וואַהל-בלאָק.

געמיינע וואַהל-אַרבייט פון די ענדעקעס

די ענדעקעס האָבען אָנגעהויבען אַן אָריגי-נעלע און גלייכצייטיג געמיינע וואַהל-אַרבייט. נעכטען האָבען זיי אַרויסגעשיקט „זינגערס" אויף די הויפען און אין די גאַסען, וועלכע האָבען געזונגען לידלעך וועגען דעם, ווי אַזוי מ'דאַרף שטימען פאַר די ענדעקעס, וועלכע האָבען זיך געשטעלט פאַר אַ ציל אויסצוראָטען אַלע יודען נאָך מעהר ווי אין דייטשלאַנד, און די לידער זאָגען די ענדעקעס צו, אַז זיי וועלען דעם פּראָ-גראַם פון יודען - אויסראָטונג אַדורכפיהרען אויב זיי וועלען זיין די מעהרהייט אין קומענ-דיגען שטאָט-ראַט.

גוט מאָרגען!

ערב סעזאָן...

דער אָגורקען-סעזאָן איז שוין מיט מזל געענדיגט. אומזערע ווייבלעך און מיידלעך בעזאָרגען זיך מיט אָפּגעסמאַליעטע בעקלעך, אָפּגעבריהטע און אויסגעטובל'טע. אויף די וועגען ציהען „אָבאָזען"-פיהרען מיט זאַכען קעהרען זיך פון די זומער-וואוינונגען, אויף יעדער פוהר א דינסט-מיידעל מיט א בוקעט בלומען. יודען לויפען שוין נישט משוגענערווייז מיט פּעק און וואַליזקעס. אויס דאַטשע-סעזאָן, אויס אָגורעק-סעזאָן, ס'הויבט זיך אָן דער אמת'ער סעזאָן, א סעזאָן ביי די קינדער'ס, אַ סעזאָן פאַר קירזשנער'ס. א סעזאָן פאַר סוחרים; א סעזאָן פאַר חזנים און משוררים, פאַר „אל מלא"-מאַכער'ס ווייבער'ס און ...ווייגער'ס צדקה-קלאַפּער'ס און קעשענע-רייסער'ס א. אַ. א. אז. וו.

היי-יאָהר וועלען מיר האָבען א פּיל לעבעדיגער סעזאָן ווי אַלע יאָהר, היי-יאָהר גרייטען זיך צו „סעזאָן" — אין דער ערשטער רייהע — מיטינג-רעדנער. ביז איצט זענען זיי געזעסען אין שטש... ניק און געשוועכקט די העלזער, שפּעטער געפּלאָנ... זיך אין די פּענסיאָנאַטען און געמאַכט „טשוויטש-ניעס". פאַר'ן שלאָפען, האָבען זיי זיך געשטעלט פאַר'ן שפּיגעל און... „געערדעט צו די בריי... מאַסען".

איצט זענען זיי צוריקגעקומען, און גרייטען זיך צום „סעזאָן".

אַ חוץ די „זאַוואָדאָוועס" מיטינג-רעדנער, גרייטען זיך אויך צום סעזאָן די פּערשידענע קאַנדידאַטען די א. ג. „ליסטע-פיהרער'ס", וואָס געהען ...שפּיץ". זיי גרייטען זיך צו האַלטען זייערע פּראָגראַם-רעדעס, וואָס זיי וועלען אַלץ אויפּטון, אז וועלען קומען צו די „בענקלעך" — אָטאָ די ...צען" גרייטען זיך גאָר שטאַרק צום סעזאָן !..

אַ חוץ די „זאַוואָדאָוועס" מיטינג-רעדנער „שפּיצען", גרייטען זיך אויך צום „סעזאָן" פּאַפּיר-סוחרים און דרוקערײ-בעזיצער. ס'וועט ...מאַכען א „פּייערדיגער סעזאָן" אויף: קוראַ'ס", אין וועלכע מ'וועט רופען „דאָס יודישע פאָלק" צו „ערפיהלען" דעם בירגערליכען ...אָפּישען און מיטינגען, איצט פּאַמפּלעטלעך, וועלכע מ'וועט זיך אַריינזאָגען אין ט... ס... וואָס איז מכח „נומערלעך", די גאַסען וועלען ...פּלייצט ווערען מיט בלעטלעך, פּאַפּירלעך, נומער... — און כ'וועט זיין ליהודים אין שטעטעל !

הקיצור, עס גרייט זיך א „פייערדיגער סעזאָן" אין לאָדז — יודען גרייט אייך צום סעזאָן !..

אב—נעק

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 38-02
ספּעצ. פאַר מיזשער, סיפיליס און הויט-קראַנק
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט
צוריקגעקעהרט.

בחינות פון תלמידים
פאַר דער ישיבה חכמי לובלין
אין לאָדז געפינען זיך איצט צוויי רבנים הרב פּרוזווירט פון פּרעמישלאַני און הרב היעלער פון סטרי, וועלכע פיהרען אַ דורך די בחנות פון תלמידים פאַר דער ישיבת חכמי לובלין, ביז איצט זענען אויסגעפּרט געוואָרען 25 בחורים. צווישען וועלכע ס'געפינען זיך עלוים.

שטאָט-טעאַטער
שרודמיעסקאַ 15
טעלעפאָן 101-16
לעצטע 2 טעג!
אידאַ קאַמינסקאַ
מיט איהר אַנסאַמבל.
היינט צום לעצטען מאָל
נייע מענשען
דראַמאַטיזירט פון אידאַ קאַמינסקאַ
מאָרגען, דינסטאָג — געזעגענונגס-פאָרשטעלונג
מאַדאַם X
בילעטען אין קאַסע פון טעאַטער.

הונגער-שטרייק פון 500 אַרבייטער

(א) דער אָקופּאַציע-שטרייק אין מילער'ס פאַבריק אין רודאַ פאַביאַניצקאַ דויערט אַלץ. די די-רעקציע וויל נישט אונטערנעהמען קיין אונטערהאַנד-לונגען ביז וואַנען די אָקופּאַנטען וועלען פערלאַזען די פאַבריקס-מויערען.

צוליב דער עקשנות פון דער פירמע האָבען די שטרייקענדע אין אַ צאָהל פון 500 מאַן אָנגע-קינדיגט אַ הונגער-שטרייק וואָס האָט זיך שוין נעכ-טען אָנגעהויבען, אייניגע אַרבייטער זענען שוין געפאַלען אין אָנמאַכט.

נייער סכסוך אין דער קאַטאָן-אינדוסטריע

(א) אין פעראיין פון די קאַטאָן-אַרבייטער קילינסקי גאַס 105 איז נעכטען פאָרגעקומען אַ פער-זאַמלונג פון פאַבריקס-דעלעגאַטען פון דער קאַטאָן אינדוסטריע.

אויף דער פערזאַמלונג איז בעריהרט געוואָ-רען די פראַגע וועגען נייעם סכסוך, וואָס איז ענט-שטאַנען צוליב דעם, וואָס די פאַבריקאַנטען האָבען לרעה פון די אַרבייטער צוגעשריבען אייניגע אויס-טייטש-ווערטער צו די בעשטימונגען פון אַרבייטס-אינספּעקטאָר בנוגע דעם לוין אין דעם אינדוסטריע-צווייג. וועגען דעם איז בעשלאָסען געוואָרען תיכף פאָרצונעמען אַן אינטערווענץ.

KINO TEATR
MIRAŻ
היינט און פאָלג. טעג!
העררליכער פילם פון דער פוילישער פּראָדוקציע א. ג.
די העלדען פון סיביר
אין די הויפּט-ראָלען:
Eugeniusz Bodo
Adam Brodzisz
K. Junosza-Stępowski.

ה. אַקערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבען

19

— וואָס האָט איהר אַזוי געשריגען — אויף וועמען? — האָבען זיי זיך געפרעגט ביים גאַסט, ביים קצב.

צו שטאַרק צוטומעלט איז אָבער געווען דער קצב, אַז ער זאָל געווען ענטפערען אַ וואָרט.

און ווי איבעררַאַשט זענען זיי געוואָרען, ווען דער קצב איז צו זיך געקומען און האָט זיי דער-צעהלט וואָס ס'איז געשעהן.

— איהר ווייסט וועמען כ'האָב ביי אייך גע-טראָפען אין הויז — האָט דער קצב ביי זיי גע-פרעגט. און ער האָט זיך אַליין געענטפערט:

— דעם זשוליק, דעם שאַרלאַטאַן, דעם אויס-וואורף.

דעמאָלט זענען זיי געשטאַנען און האָבען זיך צוגעהערט צום קצב'ס רייד.

— דעם זשוליק, זאָגט איהר? — וועמען מיינט איהר, ר' יוד?

— ווער איז א שאַרלאַטאַן?

— ווער איז אַן אויסוואורף?

— דאָס איז דאָך אונזער איידעם... מאַן — האָט דער קרעטשמער אָנגעוויזען אויף בתיה'ן.

— עס קען נישט זיין.

— ס'איז אונמעגליך.

— ס'איז אַ ליגען.

— בתיה האָט זיך צעוויינט —

— ס'איז אונמעגליך —

— ס'קען נישט זיין...

— דער זשוליק, דער שאַרלאַטאַן, איז א פאַר הייראַט'ער מאַן, דאָס ערשטע ווייב זיינס איז פון איהם אַנטלאָפען, אַזוי פלעגט ער זי פייניגען — און וואו מיינט איהר, האָט מען איהם נאָכדעם געכאַפּט — ביי אַן אשת איש...

און דער קצב האַלט זיך ביי זיינס —

— ס'איז נישט קיין ליגען, זאָג איך אייך.

— נתן... — האָט בתיה אָנגעהויבען שרייען — נתן, קום אַהער! — אָבער נתן איז נישט אַרויסגע-קומען אויף בתיה'ס רוף.

און ווען אַלע זענען אַריינגעגאַנגען אין זיין חדר, האָבען זיי איהם דאָרט נישט געטראָפען — ער איז שוין דאָרט נישט געווען...

און זעהט איהר, גוטע מענשען, וואָס די וועלט איז דעמאָלט, ווען נתן האָט שוין געוואָלט ווערען אַ מענש. — אַ געטרייער מאַן צו זיין ווייב, אַ פאָטער צו זיין קינד, וואָס האָט גאָר איינגיכען בעדאַרפט קומען, איז איהם נאָכגעגאַנגען די פער-פלוכטע קללה, ווי קין'ס צייכען און האָט איהם נישט געלאָזט רוהען און האָט איהם פערפאָלגט און ווידער איהם אַרויסגעטריבען אַן'עלענדען, אַ צובראָכענעם, אויף די ווייטע, אומענדליכע ווע-גען פון דער וועלט...

סערקע'ס דאָליע אין אַמעריקאַ איז אויך נישט געווען בעסער ווי נתנ'ס.

עס זענען אַוועקגעגאַנגען עטליכע טעג, און לויט ווי די פרוי האָט סערקע'ן געזאָגט, האָט שוין יאָסעל בעדאַרפט צו זיין צוריק אין דערהיים, אָבער יאָסעל האָט זיך נישט אומגעקערט און סער-קע האָט שוין אין איהר פּנים, אין יאָסעלס באַלע-באָסטע און אין איהרע רייד אָנגעהויבען צו דער-קענען, אַז זי זאָגט איהר נישט דעם אמת, אַז זי פערהוילט עפּעס פון איהר, איז סערקע צו איהר אַזוי לאַנג צוגעשטאַנען, ביז יענע האָט זיך פאַר איהר מודה געווען:

— כ'וועל דיר זאָגען דעם ריינעם אמת, מיין קינד — האָט זי געזאָגט צו סערקע'ן, — איך ווייס אַליין נישט, וואו יאָסעל איז. כ'ווייס נאָר, אַז ער איז געקומען מיט אַ פּאָר חדשים צוריק און האָט מיר געזאָגט אַז ער פאָהרט אַוועק, וואוהין — דאָס האָט ער מיר נישט געזאָגט.

אויף סערקע'ן האָבען דער פרוי'ס רייד גע-מאַכט אַ שרעקליכען איינדרוק:

— הייסט עס, אַז יאָסעל איז נישטאָ — און וואו וועט זי איהם געהן זוכען, אין אַזאַ שטאָט ווי ניו-יאָרק, אָבער די פרוי האָט זי געטרייסט:

— ס'איז דאָ אַן עצה, — האָט זי איהר געזאָגט — ווי אַזוי דו קענסט איהם געפינען. דאַרפסט זיך ווענדען צו די ליפּנער לאַנדסלייט און זיי וועלען דיר מסתמא זאָגען, וואו ער איז.

און סערקע'ן האָט גראָד דאַן צוגעשפּילט דאָס מזל, אַז די ליפּנער לאַנדסלייט האָבען דאַן געהאַט אַ באַל, און סערקע איז אַהינגעגאַנגען, אָבער נישט קיין פרעהליכע האָט זיך סערקע אומגעקעהרט פון יענעם באַל. די ליפּנער לאַנדסלייט האָבען איהר וועגען יאָסלען נישט געהאַט וואָס צו זאָגען, אַ חוץ דעם, אַז זיי האָבען איהם שוין אויך נישט געזעהן אַ שטיק צייט. אָבער איין מענש האָט זיך אויף יענעם באַל געפונען, וואָס אַלע האָבען סערקע'ן געשיקט צו איהם, אַז ער דאַרף וויסען, וואו יאָסעל איז, ווייל זיי זענען ביידע נאָהענטע פריינד. דער מענש איז געווען דער זעלביגער פריינד יאָסעל'ס, וואָס איז דאַן געהאַט אַנטלאָפען פון „סלוזשבע" און איז מיט יאָסלען אַוועק צוזאַמען קיין אַמעריקאַ, און ער האָט עס דאַן יאָסעל'ס עלטערן געגעבען צו וויסען, אַז יאָסעל פאָהרט קיין ניו-יאָרק און אַז זיי זאָלען זיך וועגען איהם נישט זאָרגען.

— מאַקס — האָט סערקע'ס אַ לאַנדספרוי גערופען יאָסעל'ס פריינד — און זי האָט סערקע'ן פאָרגעשטעלט פאַר איהם: —

— זעה נאָר ווער ס'איז דאָ! דערקענסט?

— סע-קע! סערקע דעם שוחט'ס.

— יאָ, יאָ, סערקע דעם שוחט'ס — האָט סערקע זיך איהם אָנגערופען — און וואָס מאַכט איהר, מאַקס?

מאַקס האָט פון סערקע'ן נישט אַרונטערגענומען קיין אויג.

— ווי לאַנג איז דאָס, אַז כ'האָב דיך נישט געזעהן, סערקע? — אַרום צוויי יאָהר, אַ יאָ! ווי אויסגעוואַקסען ביזט דו דאָס דורך דער צייט.

— יאָסעל האָט מיך טאַקע, הייסט עס, נישט אָפּגענאַרט, וואָס ער האָט מיר דערצעהלט וועגן דיר.

ווען סערקע האָט דערהערט יאָסעל'ס נאָמען, איז זי געוואָרען בלייך ווי די וואַנד און זי האָט אָנגערופען צו מאַקס'ן:

— טאַקע וועגען יאָסל'ען וויל איך מיט איך רעדען, לאָמיר אַוועקגעהן אַן אַ זייט.

ביידע זענען זיי אַרויסגעגאַנגען אויף דעם באַלקאָן און האָבען זיך דאָרט אין אַ ווינקעל אַ... דערגעזעצט. און מאַקס האָט סערקי'ן אָנגעהויבען דערצעהלען וועגען יאָסל'ען, וואָס ער ווייסט:

— איך האָב שוין יאָסל'ען — האָט ער אָנגעהויבען — נישט געזעהן אַ שעהנע פּאָר חדשים. און דאָס לעצטע מאָל ווען איך האָב איהם געזעהן, איז ער אַרומגעגאַנגען ווי אַ צעטראָגענער, אַ ... מישטער און...

דאָ האָט מאַקס אָנגעהויבען שטאַמלען, אָפּצוהאַקען די ווערטער — און סערקע האָט איהם אָנגעצונדען, ... ביי דער האַנד און האָט פון איהם געוואָלט אַרויסציהען רייד.

— וואָס? זאָגט, וואָס רעדט איהר נישט, דערצעהלט, איך בעט אייך, איך וויל וויסען דעם אמת, איך מוז וויסען דעם אמת, וואָס האָט איהם געטראָפען?

(פאָרטזעצונג קומט)

ספאָרט=בעוועגונג

די יודישע ספּאָרט אימפּרעזע אין בערלין

אין דער צייט ווען ס'איז פאָרגעקומען די אָלימפּיאַדע אין בערלין, צו וועלכער די יודען האָבען נישט געהאַט קיין צוטריט און פון דער צווייטער זייט האָבען זיי נישט געוואָלט האָבען קיין צוטריט און אויסגעמעקט אין זייער זכרון, אַז ס'איז בכלל פאָרגעקומען אַ'עלפטע אָלימפּיאַדע, האָט די יודישע ספּאָרט - פעראייניגונג אין בערלין איינגעאָרדענט אַ יודישע אינטערנאַציאָנאַלע ספּאָרט-פערמעסטונג אין בערלין.

יעדער יודישער ספּאָרטלער וועט מוזען מודה זיין, אַז די דאָזיגע יודישע ספּאָרט-אימפּרעזע אין בערלין, אויף וועלכער דער היטלער - רעזשים האָט בעוויליגט צו געבען אַ'ערלויבניש איז געווען זעהר גוט צוגעטראַכט און האָט געהאַט אַ גרויסע בעדייטונג.

ערשטענס האָט אַזאַ אינטערנאַציאָנאַלע יודישע ספּאָרט אימפּרעזע אין בערלין געדאַרפט פערוואַנדעלט ווערען אין אַ מאַניפעסטאַציע פון גוטען יודישען ספּאָרט אין אַלע צווייגען, כדי צו בעווייזען די לעכערליכקייט, אונזיניגקייט און אידיאָטישקייט פון דער מינדערוועטיגקייטס - טעאָריע, וואָלטען נאָך די יודישע ספּאָרטלער פון גאָר דער וועלט, וואָס וואָלטען זיך צונויפגעקומען אין בערלין, געקענט ווייזען מעהר ווי איין לייסטונג, וועלכע וואָלט אַבסאָלוט נישט אָפּגעשטאַנען פון די היי-יאָהריגע אָלימפּישע לייסטונגען. וואָלטען מיר נאָך געקאָנט בעווייזען, אַז אונזער ספּאָרט-טרייבען, אין אידעאישען זין, שטעהט פיל העכער, ווי דער זייעריגער, דאָס אַליין וואָלט שוין געווען אַ גרויסער געווינס.

ווייטער וואָלט אַזאַ גרויסע יודישע אימפּרעזע, ווען זי וואָלט ווי געהעריג אויסגענוצט געוואָרען, געהויבען דעם מוט פון אונזערע אומגליקליכע ספּאָרט-ברידער אין דייטשלאַנד, אַ גרויסע אימפּרעזע, אין וועלכען ס'וואָלטען זיך בעטייליגט מאַנשאַפטען טון פיל לענדער וואָלט גע-ווען אַ טרייסט פאַר די בעליידיגטע יודישע ספּאָרטלער אין דייטשלאַנד, וועלכע זענען בעשפיגען, בעליידיגט און אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון די אַלגעמיינע ספּאָרט-פעראייגען.

ס'איז געווען דער חוב פון אַלע יודישע ספּאָרט-פעראייגען אין דער גאַנצער וועלט צו בעזעצען די יודישען אימפּרעזע אין דייטשלאַנד און קודם כל איז עס געווען דער חוב פון וועלט-פערבאַנד „מכבי" צו אָרגאַ-ניזירען די יודישע פערמעסטונגען אויף דעם אופן, אַז זיי זאָלען אימפּאָנירען און ווערען דאָס געשפּרעך פון טאָג.

לײדער איז עס אַזוי נישט געווען, אין די יודישע פערמעסטונגען אין בערלין האָבען אַנטייל גענומען קוים עטליכע יודישע מאַנשאַפטען פון עטליכע לענדער, צווי-שען וועלכע ס'האָט זיך אויך געפונען דער וואַרשאַווער „מכבי" און פערשטענדליך, אַז די גאַנצע אימפּרעזע איז דורך כמעט אונבעמערקט נישט פאַר דער גרויסער ספּאָרט וועלט נאָר אויך פאַר אונזערע יודישע ספּאָרטלער. מיר זענען זיכער, אַז פיל פון אונזערע יודישע ספּאָרטלער ווייסען אפילו נישט, אַז אַזעלכע יודישע פערמעסטונגען זענען בכלל פאָרגעקומען. דאָס איז אַ שטראָפּבאַרע פער-זעהן, אַ שרעקליכע פערנאַכלעסיגונג, וואָס איז געוואָרען אַזוי טאָג-טעגליך אין דער יודישער ספּאָרט-בעוועגונג, קיין שום איניציאַטיוו, קיין שום שוואונג, קיין שום דערהאַלטען אפילו פון די איצטיגע פּאָזי-ציעס און עראָבערונגען, אַלץ האַלט זיך קוים אויף די פיס, אַלץ שלעפּט זיך בלויז, אָבער ווערט נישט גע-פיהרט און נישט אַנגעפיהרט, דאָס ערגסטע, וואָס מ'קען זיך פאָרשטעלען איז געווען טאַקע דאָס אַרויסלאָזען די געלעגענהייט פון אַ גרויסער מאַניפעסטאַציע פאַר דער יודישער ספּאָרט-בעוועגונג, וועלכע וואָלט אויך גלייכ-צייטיג געווען אַ העכטיגער פּראָטעסט געגען דער גלייכ-שאַלטונג פון די ספּאָרט - פעראייגען אין דייטשלאַנד און געגען אַלע עוולות, וועלכע די יודישע ספּאָרטלער האָבען געליטען אין היטלער-לאַנד.

S.

ליגע-מעטשען אין לאָדז

ל. ק. ס.—שלאָנסק 2:2

וואַרשאַ-דאמב 2:4

גאַרבאַרניאַ—לעגיאַ 2:6

פּאָגאָן—וויסלאַ 0:2

וואַרשאַוויאַנקאַ-רוך 0:2

מעטשען וועגען אַריינגעהען אין דער ליגע

ר. ס. ס. (שלעזיען)—קראָקאָוויאַ 0:0

ברינאַדאַ (טשענסטאָכאָוו)—אוניאַ (לובלין)

פּאָלאָניאַ—פּאָגאָן

א.ק.ס. (שלעזיען) - ה.צ.פּ. (פּויזען) 3:7

פּאָגאָן (סטרי) - פּאָלאָניאַ (פּשעמישל) 0:2

ברינאַדאַ (טשענסטאָכאָוו—אוניאַ (לובלין) 2:6

אינטערנאַצ. פוסבאָל-מעטשען

לעטלאַנד — ליטע 1:2

עסטלאַנד — ליטע 1:2

אינטערנאַציאָנאַלע שווים-פערמעסטונגען

עסטרייך—פּוילען $38^1/_2$—$64^1/_2$

שבת און זונטאָג זענען פאָרגעקומען די אינ-טערנאַציאָנאַלע שווים-פערמעסטונגען צווישען עסט-רייך און פּוילען, די פערמעסטונגען האָבען זיך פער-ענדיגט מיט אַ זיג פון עסטרייך אין דער פערהעל-טעניש פון $38^1/_2$—$64^1/_2$.

לייכט אטלעטישער דריי-מעטש

פּוילען-בעלגיען-אונגאַרן

דער פּוילישער לייכט אטלעטישער פערבאַנד האָט דערהאַלטען פון די פערבאַנדען אין בעלגיען און אונגאַרן די הסכמה צו קומען קיין וואַרשאַ אויף אַ לייכט-אטלעטישען דריי מעטש מיט פּוילען, דער מעטש וועט פאָרקומען דעם 20 סעפּטעמבער, דער קאָמיטעט פון דער „וואָך פאַר וואַרשאַ" האָט אויך אויסגעדריקט די הסכמה צו אָרגאַניזירען די דאָזיגע אימפּרעזע.

אויספלוגען אויפ'ן יריד

קיין ווינע

6—12 סעפּטעמבער 130 זל.

אויספלוגען אויפ'ן יריד

קיין פּראַג

7—14 סעפּטעמבער 120 זל.

קיין וואַרשאַ

אויף די באַלאָנען-פערמעסטונגען גאָרדאָן-בענעט. די רייזען היו און צוריק צוזאַמען מיט'ן איינטריט אויף די פערמעסטונגען 6.20 זל. אָפּפאָהר דעם 29/8, 6.11 מינוט. פון וואַרשאַ, דעם 30/8, 10.10 מינוט.

אַנמעלדונגען נעהמט אָן

„אָרבּיס" פּיעטריק. 18,

טעל. 249-40.

פּראָטעסט-פערזאַמלונג אין הכח

אין לאָקאַל פון הכח איז פאָרגעקומען אַ פּראָ-טעסט פערזאַמלונג געגען די לעצטע געשעהענישע אין ארץ-ישראל.

ביי אַ פול געפּאַקטען-זאַל עפענט די פער-זאַמלונג דער פערוואַלטונגס-מיטגליד פון „הכח" ה' ש. ציגלער וועלכער בעט די פערזאַמלטע צו בעעהרען די געפאַלענע קדושים אין ארץ-ישראל מיט אויפשטעהן פון די ערטער.

דער ערשטער בעקומט דאָס וואָרט ה' שול זינגער, וועלכער דריקט אויס אין שאַרפע ווערטער דעם פּראָטעסט געגען די ענגלישע רעגירונג פאַר איהר האַנדלונג בעת די געשעהענישען אין ארץ-ישראל אויפאָדערענדיג די יודישע ספּאָרטליכע יוגענד צו זיין בערייט אויפ'ן רוף פון דעם יודישען ישוב אין ארץ-ישראל.

דאַן טרעט אַרויס דער פּרעזעס דר. קרויש ער סטעמפּעלט די האַנדלונג פון ענגלאַנד, וועלכע צוליב אייגענע אינטערעסען ערפילט נישט איהר פליכט, וועלכע זי האָט אויף זיך גענומען אלס מאַנ-דאַט מאַכט.

עס זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

1) די פערזאַמלטע פּראָטעסטירען ווי אַמ-שאַרפסטען געגען די באַנדיטישע מיטלען פון די אַראַבער אין ארץ-ישראל.

2) די פערזאַמלטע פּראָטעסטירען געגען יעדען פּרוב אָפּצושטעלען די יודישע עליה קיין ארץ-ישראל.

3) די פערזאַמלונג שטעלט פעסט אַז דאָס יודישע גדולה איז אויסגעשטעלט אויף אַ גרויסען פּרוב, און די האַנדלונג פון די ענגלישע-מאַכט קען דערפיהרען צום פּלאַצען פון יודישען גדולה.

4) די פערזאַמלטע פאָדערן אויף די יוגענד אין ישוב, מוטיג צו שטעהן אין קאַמף פאַר די יודישע רעכט אין ארץ-ישראל, און מיר פערזיכערן אונזער גרייטקייט איהר צוצוהעלפען אין פאַל פון נויטווענדיגקייט.

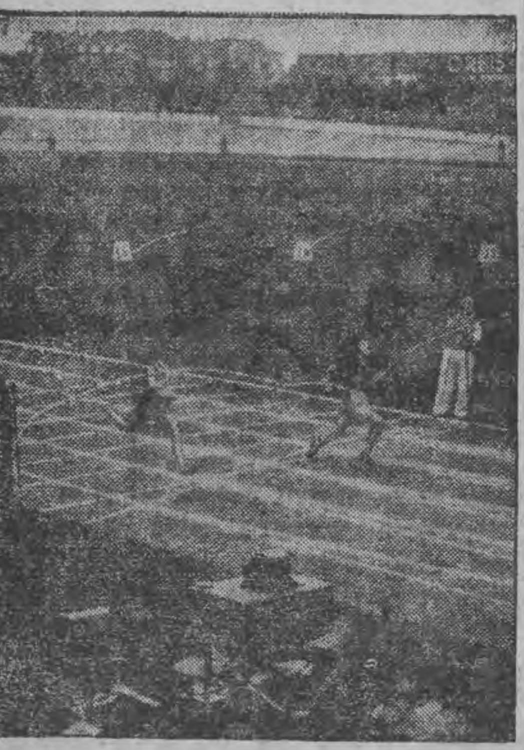

בייער נעלט-רעקאָרד פון פּר. וואַלאַשעוויטש אויף די לייכט אַטלעטישע פערמעסטונגען פון וואַרשאַ. זי איז גע-לאָפען 80 מעטער אין 9,6 סעקונדען

היינט די יאָהרצייט פון פּלאָצקער רב הרב שאַפּירא

היינט פאַלט אויס די יאָהרצייט פון פּל אָצקער רב, וועלכער איז דערשאָסען געוואָרען בעת דער באָלשעוויסטישער מלחמה, ווי בעקאַנט וואוינט די פאַמיליע פון פּלאָצקער רב אין לאָדז.

ליקווידירט דאָס שטרייק פון די וואָגען-בעזיצער

(ז) עהערנעכטען אוונד איז, נאָך אַ 3-טאָ-גיגען שטרייק, ליקווידירט געוואָרען דער סכסוך צווישען די לאָדזער וואָגען-בעזיצער, וועלכע פיה-רען איבער סחורות פון קאַלישער וואָקזאַל צום צאָל-אַמט און די לאָדזער עקספּעדיציע און טראַנס-פּאָרט-פירמעס, די עקספּעדיציע פירמעס זענען לסוף איינגעגאַנגען אויף די אַרויסגערוקטע פאָדערונגען מצד די וואָגען=אייגענטימער, פון היינט אָן טרעטען זיי ווידער צו צו דער אַרבייט.

הנחות פאַר מאַרקען-זאַמלער

(א) די לאָדזער פינאַנץ-קאַמער האָט אַרויס-געגעבען אַ פעראָרדנונג, אין וועלכער עס ווערט אויפגעקלערט, אַז פּאָסט=מאַרקען=זאַמלער קענען אָהן בעגרעניצונגען אַריינברענגען קיין פּוילען אויסלענדישע מאַרקען.

געשלאָסען די האַלב-קאָלאָניעס

(א) עהערנעכטען איז אין שטאָטישען פּאַרק פון 3-טען מאַי פייערליך געשלאָסען געוואָרען די האַלב-קאָלאָניעס, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען דורך דער שטאָט-פערוואַלטונג.

עונג-זונטאָג

רציחות. אומגליקן און זעלבסטמאָרדן

(א) אין ציגאַנקע האָט אין דער אייגענער וואוי-נונג זיך דאָס לעבען גענומען דורך פערסמ'ען זיך מיט זאַלץ זויערע דער 38-יעהריגער יאַן זשאַמעק. אין אַ שווע-רען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּי-טאָל. די סיבה — פאַמיליען-סכסוכים.

— אויף זאַוואַדזקאַ 54 האָט מיט ברען-גאַז זיך פערגיפטעט די 24-יעהריגע דינסט מאַריאַנאַ סוסקאַ. די סיבה פון טראַגישען שריט איז נישט פעסטגעשטעלט.

— די 30-יעהריגע יאַנינאַ טאַזשעצקאַ האָט צוליב קריגערייען אין דער פאַמיליע זיך פערסמ'ט מיט זאַלץ-זויערע. אין אַ שווערען מצב איז זי אָפּגעפיהרט גע-וואָרען אין שפּיטאָל.

— דער 34-יעהריגער הענדלער מענדעל אורבאַס האָט אויף זגערזשער 38 זיך צושלאָגען מיט'ן 36-יעהריגען משה סענדראָוויסקי פון לימאַנאָווסקי 22.

אורבאַס האָט חושד געווען סענדראָווסקי'ן, אַז ער פיהרט אַ געהיימען ראָמאַנס מיט זיין ווייבעל. דערפאַר האָט ער בעשלאָסען יענעם מקיים פּסק צו זיין. אורבאַס איז בעת'ן געשלעג אומגעפאַלען. אָבער ליגענדיג האָט ער מיט אַ מעסער „דורכגעפּעצט'' זיין קאָנקורענט. ווער ווייסט, צו וואָס דאָס געשלעג וואָלט דערפיהרט, ווען נישט דורכגעהער, וועלכע האָבען די צדדים צוריסען.

דער אָנגעקומענער פּאָגאָטאָוויע-דאָקטאָר האָט ביי סענדראָווסקי'ן פעסטגעשטעלט 8 געפעהרליכע וואונדען אויפ'ן גאַנצען קערפּער. אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל אויף דרעוו-נאָווסקאַ.

אויך אורבאַס'ן איז געגעבען געוואָרען די ערשטע הילף און ער איז אַרעסטירט געוואָרען.

— אויף שלאָנסקי 5 איז דורך אונבעקאַנטע פער-ברעכער צושטאָכען געוואָרען מיט אַ מעסער דער 40 יעהריגער בראָניסלאַוו אָסטאַיסקי. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אַהיים.

— אויף קאַליסקאַ 10 איז דורכ'ן אייגענעם פאָטער, וועלכער איז געווען טויט-שכור, שרעקליך צושלאָגען גע-וואָרען די 17-יעהריגע העלענאַ יוזשוויאַק, צו וועלכער מ'האָט געמוזט אַרויסרופען די „ניכע הילף''.

ר. מלאַך

דאַן=דאָמינגאַ

ראָמאַן

155

דאָניע האָט געענטפערט, האָט דער אַגענט אַרויסגענומען אַנ'אויסשניט פון אַ צייטונג, האָט אַ קוק געטון אויף איהם, אַ קוק אין דער צייטונג, און דערנאָך נאָכאַמאָל דאָמינגאַ'ן טיף אין די אויגען, ווי זיך איבערצוצייגען, אַז ער מאַכט נישט קיין טעות האָט ער שוין ביין אַרויסגעריצט:

— אין די וועלדער אַריין... איז דאָקטאָר אַל-פרעדאָ ריאָ מאָטאַראַזאַ אויך דאָרט?...

דאָניע האָט נישט געוואוסט פון וואָס צו זאָגען נאָר ביי דעם וואָרט „מאָטאַראַזאַ" האָט אין איהם אויפגעבליצט דאָס געשטאַלט פון גענעראַל דע-לאָפּעז און מעהר פון אַלץ דאָס בילד בעת דער גענעראַל איז אויסגעגאַנגען.

און איידער דאָניע האָט זיך אויסגעטראַכט, האָט ער ווי פריהער דעם שפּיצעל, איצט פלוצלונג דערזעהן ווי נאָהענט, כמעט אויף איהם, שטעהען פיר פּאָליציאַנטען, איינער מיט אַ ביקס אויף די אַקסלען, און די איבעריגע גוט בעוואָפענט, די היט-לען זענען געווען בעפעסטיגט אויף די קעפּ מיט מעטאַלענע בענדלעך, פערריגעלט אונטער די גאָמ באָס.

[illegible] ציוילער בעזיכט-אַגענט האָט בעפּוילען צו זיי אין צו איהם:

— גיט אָפּ דאָס געוועהר!

איינער פון דעם פּאַטרול איז אַרויסגעטראָטען, אַ קלאַפּ געטון אַ שטיוועל אין אַ שטיוועל, און די שפּאָרן האָבען זיך צורוישט. ער האָט זיך איינגע-בויגען, ווי אַ הילצערנע לאַלקע, און בעטאַפּט דאָמינגאָ'ן.

אז ס'איז געקומען צו דעם מעסער, וואָס איז געווען פערדרייט אין דאָניע'ס גאַרטעל, האָט זיך דאָניע, ווי עפּעס יואָלט איהם אַ ציטער געטון, אָדער ווי אַ בליץ וואָלט זיך אין איהם נאָהענט אַ דרעה אַריין געטון, — פלינק געגעבען אַ צוויקעל זיינע אָרעמס אַוועק פון זיך, פון זיין ברוסט און און ביידע צונויפגעהאַמערטע פויסטען האָבען מיט איינמאָל געגעבען אַ שלאָג אָן מיט אַ קנאַק אויף ביידע פּאָליציי-מענשען, וואָס זענען שוין געשטאַנען ווי אַ וואַך אַרום זיינע זייטען. דאָס פלוצ-לונגדיגע האָט איהם אַליין בערוישט און פערשיכורט, און נאָך איידער זיינע שומרים האָבען זיך געקאָנט אויפהויבען, האָט ער שוין געשטעלט פיס און זיך געקרייזעלט דורך ביימער און קוסטען.

דער ערשטער, וואָס האָט נאָכגעשאָסען, איז גע-ווען דער ציווילער אַגענט. נאָך יעדען שאָס איז ער געבליבען שטיין, כדי צו זעהן אויב ער האָט געטראָפען דעם פאַנג. נאָר אַז דאָמינגאָ איז ווייטער געצויגען, איז ער מיט שנעלען שפאַן נאָכגעגאַנגען. דער לעצטער שאָס האָט געטראָפען דאָניען נאָהענט צום בויך, און כאָטש דער אַגענט האָט אָהן דעם שאָט זיך געקאָנט בעגיין, האָט ער געשטראַלט פון נצחון, דער אין דער קרום אַריינגעשרויפטער קאָפּ האָט זיך נאָר משופּעדיגער געלייגט אין אַ זייט - אַזוי אַז איין אויער איז אויסגעקומען נאָך העכער צום אַקסעל. ווי ער וואָלט זיך איינגעהערט ווי די פרייד שלאָגט אין האַרץ.

די איבעריגע פון פּאַטרול האָבען דאָמינגאָ'ן אויפגעהויבען פון דער ערד, ווי מען הייבט אַרויס אַ ווילדען פערצווייגטען וואָרצעל. אָבער קוים איז דאָניע איז געשטאַנען אויף איין פוס (דער אַנדער-רער האָט שוין נישט געקאָנט דערגרייכען די ערד, ער האָט זיך גענומען קורטשען), האָט ער געפּרובט זיך נאָכאַמאָל פערמעסטען, מיט איין האַנד האָט ער זיך אָנגעכאַפּט אין אַנ'אָנגעפּוילטער צווייג, וואָס איז אַראָפּגעהאַנגען פון אַ בוים. ער האָט זיך אָנגע-כאַפּט, כדי מיט דער אַנדערער זיך צו שיצען, אָבער אַז די אָנגעפּוילטע צווייג איז געבליבען הענגען אין זיין האַנד, האָט ער דערמיט אַ פאָכע געטון אין דער לופט און איז צוזאַמענגעפאַלען געוואָרען מיט אַ טרוקענעם רויש איבער דעם פּנים פון אַ פּאָליציאַנט.

דעמאָלט האָט זיך די קאָלבע פון דער ביקס צוקלונגען מיט רציחה איבער דאָניעס פּלייצע, ווי מיט שטאַרקע פויסטען איז אַ צוגעמאַסטען לאָ-דען אַריין.

אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער קאָלאָניע האָט מען זיך געריכט, אַז עס דאַרף אָנקומען אַ יונג וואָס זיין נאָמען איז דאָמינגאַ.

עס זענען דערהאַלטן געוואָרן רעקאָמענדאַ-ציעס פון דער ביורא אין ריאָ־דע־זשאַנײראָ.

אין די [illegible] צושריפטן האָט מען דער-ציילט, אַז דאָמינגאַ איז אַ יונג [illegible], און אַז ער [illegible] אין דער קאַלאָניע, [illegible] שויז קיין [illegible] נישט [illegible] וועלען זיך [illegible] פאַר רויך...

די דירעקטאָרען האָבען נישט געהאַט קיין אַהנונג, אַז דאָס איז דער „סאַן דאָמינגאָ", וועגען וועמען מען האָט געשריבען נאָכ'ן [illegible] אויס-שטאַנד. א חוץ [illegible] פון [illegible] האָט דער נאָמען נישט אַרויסגערופן קיין אָפּקלאַנג.

די אַדמיניסטראַציע האָט [illegible] פון אָנהויב איהם [illegible] אין זייערע הענט, נישט דער-לאָזען, ער זאָל ווערען אַ „שמעלקע" מיט די קאָלאָ-ניסטען, און זיי זאָלען איהם האַלטן, ווי אַנ'איי-זערנע [illegible] געגען זיי, די בעאַמטע. אין אַנ'אַנדערן פאַל וואָלט [illegible] איהם נישט אויסגעקומען צו [illegible] זיך. איצט [illegible] אין דער [illegible] טעג [illegible] צו [illegible]

[illegible] איהם [illegible] פאַר אַ [illegible] דער-זעהן [illegible]

(פאָרזעצונג קומט)

מוזיקאַלישע נאָטיצען

די 9. סימפאָניע פון בעטהאָווען!

אויסגעפֿירט דורך דעם פאָלקס - כאָר פון דער קולטור - ליגע און פילהאַרמאָני- שען אָרקעסטער אין העלענאָוו.

די „ניינטע" אין גאָרטען? אָבער די גראַנד- יעזע קאָמפּאָזיציע וואָס פֿערלאַנגט אַזויפֿיל מיה און אַזויפֿיל שפּיל-און-זינג-כּוחות, כדי צו פּאָפּולאַ- ריזירען פֿאַר אַזאַ גרויסער מאַסע, צווישען וועלכער ס'זיינען פֿערהאַן אויך אַזעלכע, וועלכע האָבען די קאָמפּאָזיציע געהערט צום ערשטען מאָל — איז דאָס ענטשפּרעכענדע אָרט דער גרויסער רוים ווי ס'איז דער העלענאָוו-פּאַרק.

דאָס אונשטערבליכע ווערק - די ניינטע, וועלכע גיט מיט דער אויפֿפֿיהרונג אַ געוויסע מאָס קולטור פֿאַר דער שטאָט, איז אויסגעפֿיהרט געוואָ- רען ביי אונז אין דער יודישער שפּראַך. אין יי- דיש — האָבען געקלונגען פֿון יודישע אַרבייטער ברוסטען די ווערטער:

נעמט אַרום זיך! — אַלע ברודער?
שיקט אַ קוש דער גאַנצער וועלט!
ברודער, זייט מער נישט געקוועלט,
פֿרייט אייך זינגט די שענסטע לידער.

די דאָזיגע הערליכע ווערטער אין די פּראָ- טעסט-טעג פֿון אונזער טרויעריגער ווירקליכקייט, זיינען געווען באמת אַ פּראָטעסט געגען דעם רשעות און מוראדיגע פֿערפֿאָלגונגען פֿון די וועל- כע לעבענדיג אין דעם צושטאַנד, קענען נאָך זינ- גען וועגען פֿרייד, גליק און דערפֿונג פֿאַר דער גאַנצער מענשהייט.

ווי אַזוי איז די „ניינטע" אויסגעפֿיהרט געוואָרען? דאַרף מען נישט בעהאַלטען דאָס קרי- טיק-מעסער און דער שייד פֿריין קאָנסטאַנטירענדיג, אַז ס'איז געווען אַ גוטע קאָלעקטיווע לייסטונג.

אַלע: דער אונערמידליכער מוזיקאַלישער לייטער דיר. טעאָדער רידער, די סאָליסטען ט: גאָלדמאַן (סאָפּראַן), ב. אַפּאָטאָווסקאַ (אַלט), מ. גרינוואַלד (טענאָר) און וו. קאַליסקי (באַס) — די מענער גוט, די דאַמען וועניגער גוט —, דער בע- זונדערס גוטער כאָר און דאָס אָרקעסטער, האָבען זיך געגעבען די גרעסטע מיה, אַז דאָס ווערק זאָל קלונגען אין דער „פֿרייער נאַטור" מיט די פֿרייד- קלאַנגען ווי ס'איז אויסגעדיכטעט געוואָרען דורך דעם זשעני בעטהאָווען.

מען מוז בעוואונדערען די קשי-עורף'דיגע ענערגיע פֿון דער קולטור-ליגע, דוקא דאָס דאָזיגע ווערק פֿאַר אַלע דורות און צייטען, אויסצופֿיהרען אין דער יודישער שפּראַך.

נישט אומזיסט, איהר געזאַנגס-ברידער, הייסט איהר קולטור-ליגע און אויך דערפֿאַר האָט אויף אייערע פּראָדוקציעס די קריטיק אַ קלענערע שליטה, נאָר דאָך קען אַ קריטיקער נישט אַרויס פֿון זיין הויט און מיר מוזען פֿרעגען: ווען די סוויזענדער- קעפּיגע מאַסע איז געקומען הערען די ניינטע סימפאָניע, פֿאַרוואָס האָט מען נישט פֿערקירצט די אונטערהאַלטונגס-מוזיק?

דער עולם האָט זיך גענוג אונטערהאַלטען ביז דער ניינטער סימפאָניע אין צווייטען גאָרטען...

D—ski.

טעאַטער, מוזיק און פֿערגוויילונג (קאָמוניקאַטען)

אידאַ קאַמינסקאַ'ס לעצטע 2 פֿאָרשטעלונגען אין שטאָטישען טעאַטער

דער גרויסער ערפֿאָלג, וואָס אידאַ קאַמינסקאַ מיט איהר אַנסאַמבל האָבען אין שטאָטישען טעאַטער, איז צו פֿערדאַנקען דעם אויסגעצייכענטען שפּילען, ערנסטער רע- פּערטואַר און פּסדו'דיגע קונסטלערישע אויפֿפֿיהרונגען.

היינט 9 אָוונד ווערט געגעבען צום לעצטען מאָל „כּיוע מענשען".

מאָרגען דינסטאָג געזעגענונגס-פֿאָרשטעלונג עס ווערט געשפּילט „מאַדאַם איקס".

לעצטע צוויי גאַסטשפּילען פֿון פּסחיקע בורשטיין היינט צום לעצטען מאָל „אַ חתונה אין שטעטעלע"

נישט קוקענדיג אויפֿ'ן גרויסען ערפֿאָלג, וואָס עס האָט פּסח'קע בורשטיין אין לאָדז, איז איהם נישט גע- לונגען צו פֿערהאַלטען ביי אונז מחותּן בורשטיין פֿאָהרט שוין מיטוואָך פֿריה אָפּ צוריק קיין אַמעריקאַ, אַזוי אַז דינסטאָג אָוונד קומט פֿאַר דער געזעגענונגס-אָוונד, וואָס זאָגט צו צו זיין זעהר אומפּאַזאַנט.

היינט מאָנטאָג 9.15 אָוו. צו דער פֿאָרלעצטער פֿאָרשטע- לונג ווערט אויפֿען אַלגעמיינעם פֿערלאַנג געשפּילט די שטאַרק אויסגענומענע מוזיקאַלישע קאָמעדיע „אַ חתונה אין שטעטעל".

„מול הישימון פֿון פּראָפ. י. זאַקס גרויסער „הזמיר - קאָנצערט אין העלענאָוו!

קומענדיגען מיטוואָך, ערוואַרט דעם יודישען לאָדזי אַנ'אָנגענעהמע מוזיקאַלישע איבערראַשונג. דאָס איז דער גרויסער קאָנצערט פֿון „הזמיר" אין העלענאָוו. די אי- בערראַשונג איז דאָס אויספֿיהרען די נייע קאָמפּאָזיציע „מול הישימון" פֿון „הזמיר"-דיריגענט פּראָפ. זאַקס. דאָס איז די בעאַרבייטע קאַנטאַטע אויף דער טעמע פֿון אַ ווערק פֿון בעקאַנטען העברעאישען דיכטער שלאָנסקי. דאָס ווערק בעהאַנדעלט דאָס אַלטע וויסטע ארץ ישראל. דאַן די הערליכע מסירות נפש'דיגע אויפֿבוי-אַרבייט פֿון די חלוצים און צום סוף די פֿרייד אין ארץ ישראל. אַלס סאָליסטען טרעטען אויף דער בעריהמטער קינסטלער מ.

קוסעוויצקי, ווי אויך ח. פּפעפֿער און מ. קאַליסקי. [...] חוץ דעם ווערט געגעבען די בעריהמטע יודישע [...] סאַדיע פֿון זאַלאַמאַריאַוו. אין קאָנצערט בעטייליגען [...] דער בעליבטער כאָר און אָרקעסטער פֿון „הזמיר" [...] לאָדזער פֿילהאַרמאָנישען אָרקעסטער.

דער קאָנצערט ווערט דירוואַרט מיט דער גרעס[...] שפּאַנונג. ס'איז דערובער צו דערוואַרטען, אַז דער קאָ[...] צערט וועט בעזוכט ווערען פֿון די ברייטסטע קרייזען [...] דער יודישער בעפֿעלקערונג.

צירק „אַרענאַ" בלייבט!

צוליב'ן גרויסען ערפֿאָלג און דעם קאַטעגאָרי[...] פֿערלאַנג פֿון פּובליקום איז דער צירק „אַרענאַ" [...] בליבען אין לאָדז אויף נאָך איינציגע טעג. דערביי [...] די דירעקציע פֿון צירק איינגעפֿיהרט אַ ריזע אינכט[...] סאַנטע נייעסען און איינהייטליכע מאַסען - פּרייזען [...] 50 גראָשען אויף דער גאַלעריע (1500 פּלעצער) און [...] פּלעצער צו 75 גראָשען און 1 זל. אויף אַלע פֿאָרט[...] ערטער און צו 1.50 זל. אויף די ערשטע פּלעצער, לאָזש[...] צו 2 זל.

היינט מאָנטאָג און מאָרגען דינסטאָג וועלען גע[...] בען צו איין פֿאָרשטעלונג האַלב 9 אָוונד, מיטוואָך [...] פֿאָרשטעלונגען: האַלב 5 נאָכמ. און האַלב 9 אָוונד.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מאָנטאָג, דעם 30-טען אויגוסט

6.03 מוזיק (פּליטען), 6.33 גימנאַסטיק, 6.50 (פּל[...] טען), 7.20 ידיעות, 11 קאָנצערט (פֿון פּליטען), [...]57 צייט-סיגנאַל, 12.03 קאָמוניקאַט פֿון פּליה-קאָנקורס, [...]05 פֿון דער אָפּערע „חאַלקאַ", 12.15 ידיעות, 12.25 [...] קעסטער פֿון סאָליסטען (פּליטען), 3.27 לאָדזער בער[...] 3.30 ווירטשאַפֿטליכע ידיעות, 3.45 „אין אַ קאָמוניקאַ[...] אַעראָפּלאַן" — רעפּאָרטאַזש, 4 פּאָפּולערער קאָנצערט [...] דער וואַרשאַווער פּילהאַרמאָניע (אין טשעכאָסלאָוואַקיי) 4.45 שמועס וועגען מאָדע, 5 מוזיק. אוידיציע, [...]30 קאַמעראַל - קאָנצערט, 5.30 שמועס, 6.15 מוזיק (פּל[...] טען), 6.30 רעקלאַמע - קאָנצערט, 6.50 אַקטועלער שמוע[...] 7 סאָליסטען - קאָנצערט, 8 פֿאָרטעפּיאַן קאָנצערט, [...]30 רעפּעראַט 8.45 אָוונט-ידיעות, 9 אָפּערעטקע, 9.45 [...] 9.55 מוזיק (פּליטען), 10 סימפאָנישער קאָנצ[...] (פּליטען).

קלאַנג-קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעמיערע! אַ פֿילם פֿול מיט עמאָציע און שפּאַנונג, אַ שפּיאָנאַזש-פֿילם פֿון דער צייט פֿון וועלט-קריג היינט פּרעמיערע

„SZYFR № 77"

אין די הויפּטראָלען: WILIAM POWEL, LIONEL ACWIL

אויסער פּראָגראַם: — P. A. T. און אַקטואַליטעטען

1 זלאָטי אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי

סאָהרענדיג פֿון לאָדז נאָך אַנגראָוו[...] איז פֿערלוירען געוואָרען אַ פּאָרטפֿעל [...] פּערס. דאָקומענטען, צווישען וועלכע [...] האָט זיך געפֿינען 20 זל. קאַסע, אַ [...] סעל פֿון 50 זל. צאָהלבאַר ד. 36-[...] אויסשט. מ. וואָלקאָוויטש, ליבאָווע[...] זשיראַנט ל. בריטשקאָווסקי און 2 ווע[...] טען (1 50 זל. י. גערשענאָוויטש, יע[...] לימסקאַ 7, 2) 25 זל. יודעל [...] וואָולטשאַנסקאַ 15. אָבצוגעבען: [...] ריקאָווער 21, צום אַדמיניסטראַטאָר. [...] וועקסעל ווערט ערקלערט פֿאַר אונגיל[...]

געלעגענהייטליך צו פֿערקויפֿען [...] אָרון-קודש פּריוואַטע-ווידיג, אין גוטען [...] שטאַנד, קאַמיענאַ 13.

שרייבען שעהו און שנ[...] לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַ[...] ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, [...] ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודיש[...] בריף אין פֿערלויף פֿון אַ חודש או[...] דעם, וואָס קען גאָרנישט. די עלטער שפּ[...] קיין ראָלע. די פּרייזען זיינען ביליג. אַלעע 1-טער מאַי 4, ביי ליפּשיץ.

בחנם ווערט צונעפּאַס[...] אַלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

28 פּיעטריקאָווער 28

בעזוכט אויף לאַנגער אַ גרויסען אויסוואַ[...] פֿון פֿערשידענע ברילען, בינאַקלע[...] אַלערליי צילינדער-גלעזער, [...] בינירטע גלעזער, טערמאָמעטע[...] אַלעם צו די ביליגסטע פּרייזען. מ'ווערען אויך אויסגעפֿיהרט [...] פּינקטליך און רעעל. — [...] עס ווערען אָנגענומען אַלע אַרט רעצעפּט[...] פֿון די היה דאָקטוירים.

בעם ש-באַקטעריאלאָגישער לאַבאָראַטאָריום פּ. שאַץ, לאָדז 37 פּיעטריקאָווער

פֿרייע פּאָסטענס

ס'איז נויטיג אַ קוואַליפֿיצירטע נייהערין צו ווייבערשע טריקאָ-וועש. — 11-טער ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 49, וו. 23.

עס ווערט געזוכט אַ שטעפּער- געזעלען, אַ ריכטעווער. 11-טער ליסטאָ- פּאַדאַ 14, וו. 59.

אַ שיק-יונגעל ווערט געזוכט אין קאָנפֿעקציע-געשעפֿט ביי מעש, נאַוואָ- מיעסקאַ 4.

אַ יונגעל פֿון אָנשטענדיגע עלטערן ווערט געזוכט, בעלר געצאָהלט. זיך ווענ- דען אַלעע 1. מאַי 35, צום ציימונגס- פֿערקויפֿער.

ראַקאַלען

אַנ'אָרט צו שלאָפֿען פֿאַר אַ יונ- גערמאַן ביי אַנ'אָנשטענדיגע פֿאַמיליע. פֿאַמאַרסקאַ 22, וו. 25.

ווילסט פֿערקויפֿען אַ ניימאַשין אין ערצילען דעם העכסטען פּרייז? ווענד זיך צו: Skład maszyn do szycia Singer i Lachman Łódź, Zydowska 2, telefon 246-73.

פֿערשידענעס

Zaginiono kwit inkasowy Banku Kupiecko-Kredytowego za № 972953 na Zł. 300.— płatny 10/8-36 w Sieradzu.

נאָר אין דער דרוקערייי בראַמבערג 8 צעגעלניאַנאַ 8 טעל 255-09

מאָדערנע וואָנשקאַרטען צו שיקען נאָך אויסלאַנד! דאַרפֿט איהר שוין בעשטעלען! שעהן, עסטעטיש און זעהר ביליג!

אַלער אַרט דרוק-אַרבייטען הערען שנעל, פּינקטליך און מיט די מאָדערנסטע שריפֿט רעעל אויסגעפֿיהרט

Dr. med. M. GLAZER ספּעציאַליסט פֿאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען צוריקגעקעהרט ZACHODNIA 64, tel. 185-49 נעהמט אָן פֿון 12—2 מיטאָג און פֿון 7 ביז 8.30 אָוונד. זונטאָג און חגאות פֿון 10—12 בייטאָג.

Dr. I. ZYW כירורג צוריקגעקעהרט 11-go LISTOPADA 17, Telefon 123-41 נעמט אָן פֿון 1—2 און פֿון 5—7 אָוונד

Dr. med. M. TAUBENHAUS צוריקגעקעהרט ספּעציאַליסט פֿאַר אַקושעריע און פֿרויען קראַנקהייטען פֿערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפֿט זגערזשער 11, טעלעפֿאָן 246-09 נעמט אָן פֿון 8—9 פֿריה און פֿון 4—8 אָוו.

DR. MED. G. GERSZTAJN ספּעציאַליסט פֿאַר אויגען-קראַנקהייטען צוריקגעקעהרט Traugutta 12, tel. 175-10 נעמט אָן פֿון 11—2 און פֿון 5—830 אָוו.

ד"ר העללער ספּעצ. פֿאַר הויט און וועענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע 8 טראַוגוטאַ 8. טעל. 179-89 נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט. זונטאָג פֿון 10—2 מיטאָג. פֿאַר פֿרויען - אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med. GUSTAW KOHN געוועזענער אַסיסטענט פֿון דעם גינעקאָלאָגי- שען קליניק אין פּאַריז. ספּעצ. פֿאַר פֿרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפֿט. ספּעצ. פֿון הײלען אונפֿרוכטבאַרקייט. נעהמט אָן אין לאָדז פּילסודסקיעגאָ 51. טעל. 170-03 נעהמט אָן פֿון 8—10 און פֿון 4—8 אָוונט

Dr. med. P. Braun צוריקגעקעהרט. ספּעצ. פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט-קראַנק- הייטען, בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוועכע. צעגעלניאַנאַ 4. טעל. 100-57 נעהמט אָן פֿון 8—2 מיטאָג און פֿון 4—9 אָוו. ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פֿאַר פֿרויען.

Lek. Dentysta St. Gelberg Zawadzka 14, tel. 108-33 צוריקגעקעהרט.

DR. MED. L. Pikielny אוראָלאָג-כירורג ספּעציאַליסט פֿאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען NAWROT 8, tel. 219-90 נעהמט אָן פֿון 4—7 נאָכמיטאָג צוריקגעקעהרט.

Dr. med. Niewiażski ספּעציאַליסט פֿאַר טריפּער, סיפֿילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פֿון מענער - שוועכע אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40 פּראַנט, 1טער שטאָק נעהמט אָן פֿון 8-11 און פֿון 5-9 אָוונט זונטאָג און ימים טובים פֿון 9-1 נאָכמיטאָג ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פֿאַר פֿרויען

Dr. med. J. Schlosser כירורג ul. CEGIELNIANA 30 tel. 122-16 צוריקגעקעהרט נעמט אָן פֿון 4—7 אָוונד.

לעטשניצע פֿאַר וועענעריש קראַנקע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1 טעל. 122-78 טעגליך פֿון 8 פֿריה ביז 9 אָוונד. וועענעריש-קראַנקע, מענערשוועכע און הויט-קראַנקהייטען אַנאַליזען פֿון בלוט און אורין די פֿערהיטונגס-סטאַציע איז טעגליך אַ גאַנצען מעת לעת פֿאַר פֿרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל אַ באַראַטונג 3 זל.

לעטשניצע פֿאַר וועענערישע-קראַנקע מענער - שוועכע און הויט- קראַנקהייטען פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען פּיעטריקאָווער 45 טעגליך פֿון 9 פֿריה ביז 9 אָוונד. פֿרויען און קינדער נעמט אָן אַ פֿרויען-דאָק- טאָר פֿון 11-1 און פֿון 5-7 אָוונד. אַ באַראַטונג 3 זל.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.